ტარტაროზი

ყოველკვირეული ჟურნალი ფასი 10 კაპ.

კვირა 7 ივლისი 1929 წ. № 28 (212)

ეროვნული ბიბლიოთეკა

„ცილისწამება“

— ოფლში ვიწურები, და ესენი კიდევ გაიძახიან: ჩვენი გამგე ბიუროკრატი და ზარმაციაო!

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ყარყარიოზის კალენდარი

ივლისი 1 ორშაბათი

1917 წ. კერენსკიმ გასცა ბრძანება, შეტევაზე გადასვლის შესახებ.

1918 წ. კი მოკავშირეებმა გადმოსხეს თავიანთ დესანტი მურმანსკში.

არსებითად ეს ორი სამხედრო, აქტი მიმართული არის ბოლშევიკების ანუ საბოლოო ანგარიშით—საბჭოთა ხელისუფლების წინააღმდეგ. როგორც მიზანი, ისე შედეგი ამ ორი შემოტევისა თითქმის ერთი და იგივე იყო. კერენსკის შეტევა დამთავრდა მარცხით და დასავლეთ დვინაზე თუ ფრონტის სხვა ადგილებში, რასაც შედეგათ მოჰყვა წყალ-წაღებულ კერენსკის მიერ, ხავსის მაგივრად, წვიმის წყლის სადენ მილისათვის მოჭიდება, რითაც ცნობილი შასაფერი ანდაზა შეიცვალა ასე: **წყალ-წაღებული. წყლის სადენ მილს ეწიდებოდა.**

ივლისი 2 სამშაბათი

1906 წ. პირველმა სახელმწიფო სათათბირომ მიიღო კანონ-პროექტი სიკვდილით დასჯის გაუქმების შესახებ.

სათათბირო და თათბირი რომ კი საქმეა, ამას ჩვენ გვიმტკიცებს თუნდაც მეთორმეტე საუკუნის შესანიშნავი ძეგლი—„ვეფხის ტყაოსანი“ სადაც პოემის სხვა თავთა შორის მოხსენებულია აგრეთვე: „თათბირი ტარიელ-ფრიდონ-ავთანდილისა“, ქაჯეთის ციხეს რომ მიადგენ ასაღებათ; თათბირი რჩევაა, კარგი თქმა, რომელსაც კარგი გამგონეც უნდა. ხოლო ამ შემთხვევაში თითონ სახელწოდება —„სახელმწიფო“ ნათლად არჩევდა, რომ ყოველი რჩევა, ყოველი კარგის თქმა ხელმწიფისათვის ამაო იყო.

ივლისი 3 ოთხშაბათი

1908 წ. რევოლიუციის დაწყება ოსმალეთში. ყოფილი მეფის რუსეთი, დიდი რუსეთის იმპერია და ოსმალეთის სახონთქრო ერთმანეთისა მუდამ დიდი მოცილენი და მოქიშპენი იყვნენ. მაგრამ მიუხედავად ასეთი ქიშპის და ჯიბრისა, რევოლიუციის დაწყებაში მაინც საკმოდ ჩამორჩა ოსმალეთი მეფის რუსეთს თვითონ მეფობის მოსპობის საქმეშიაც. ერთში კი მუდამ წინ უსწრებდა იგი რუსეთს: მაშინ, როცა რუსეთის თვითმპყრობელს თვითმპყრობელი კი ერქვა, მაგრამ ერთად ერთი თავისი ცოლი მაინც ვერ აელაგმა, ოსმალეთის თვითმპყრობელს ათობით ცოლები ელაგა ჰარამხანაში, მადრამ ერთის ხმაც კი არ ისმოდა იმათი იქიდან.

ივლისი 4 ხუთშაბათი

1776 წ. ჩრდილოეთ ამერიკის შეერთებული შტატების დამოუკიდებლობის გამოცხადება.

ამბობენ: „ჰოტენტოტები უკანასკნელი ხალხია დედამიწის ზურგზე. თურმე ნუ იტყვით, ჰოტენტოტი იჩემებს: „როცა მე ვიტაცებ სხვის ცოლს

ეს ვარგია, ხოლო, როცა ჩემს ცოლს იტაცებენ, ეს კი ვერ არის კარგი“-ო. მერე? რა არის აქ ცუდი ან რისთვის უნდა იყვენ ამ უბრალო ჭეშმარიტების გულისათვის ჰოტენტოტები უკანასკნელი ხალხი დედამიწის ზურგზე! აი, ბატონებო, შეერთებული შტატები, ყოველად პატიოსანი მაკლერების, ჩარჩების და სპეკულიანტების ქვეყანა! თითქმის ორი საუკუნეა რაც თავისთვის დამოუკიდებლობა გამოიცხადეს. ახლა გეკითხებით მე თქვენ: უნდათ თუ არა ჩრდილო ამერიკის შეერთებულ შტატებს სხვების დამოუკიდებლობა, თუნდაც იმავე ჰოტენტოტებისა?—არასოდეს!..

ივლისი 5 პარასკევი

1924 წ. კომინტერნის მანიფესტი იმპერიალისტური ომის შესახებ.

თქვენ რომ გზაში შეაჩეროთ რომელიმე იმპერიალისტი, თუნდაც ისეთი პატარა, როგორიც ნოე რამიშვილია, და შეეკითხოთ შესახებ საბჭოთა რუსეთისა, სადაც ამ ჟამად კომინტერნი აწყობს თავის სხდომებს და სწერს თავის მანიფესტებს, იგი, ე. ი. იმპერიალისტი მაშინვე ხელფეხს გაასავსავებს და წამოიძახებს: „ვინა? საბჭოთა რუსეთი? ეს წითელი იმპერიალიზმი“-ო?!. მაგრამ, აბა, შეეცადეთ და იმავე იმპერიალიზმს თქვენ სიტყვა ჩამოუგდეთ იმპერიალისტური ომის წინააღმდეგ; თუნდაც ამ ომისათვის იარაღებისა და შეიარაღების მოსპობის შესახებ. იგი ქვას შეაგდებს მაღლა და ქვეშაც თავს შეუშვერს... მაგრამ არ გაბრიყვდე და არ იფიქრო, რომ შეუშვერს თავის საკუთარ თავს, არამედ იგი ამ შემთხვევაშიაც როგორც ყოველთვის, შეეცდება „გამოიყენოს“ საქმეში ისევ საბრალო თქვენი თავი.

ივლისი 6 შაბათი

კოოპერაციის დღე

1923 წ. კოოპერაციის საერთაშორისო გაერთიანების — „ალიანსის“ აღნასრულებელმა ორგანომ დაადგინა, რათა შემოღებულ ყოფილიყო კოოპერაციის ყოველ წლიურ დღეთ ყოველი ივლისის პირველი შაბათი.

თუ ისტორია რამეში გამოსადეგია —ეგრეედწოდებული—„ძველი აღთქმა“—მაშინ, უნდა დავერწმუნოთ ამ აღთქმის ლაყბობას რომ შაბათი შრომისა და შემოქმედების დასაწყისად კი არა, დასასრულ დღეთ არის მისაჩნევი, ვინაიდან სწორედ ამ დღეს შეისვენა ღმერთმა „ყოველთა საქმეთა თვისთაგან“. ისტორია ამართლებს ახლა სწორედ ამ არჩევანს: დღე, როცა გამოაშკარავდა ღმერთის არა „ზღაპრული დაღლა“, არამედ მისი სრული უმოქმედობა, მისი სრული არარაობა და ფიქტიურობა, სწორედ ეს დღე-შაბათი გამოდგება **კოოპერაციის საერთაშორისო დღეთ.**

ალვილი გამოცანა

— ანთიმოსე, რას გწერს გრიშა ქალაქიდან?
— რა ვიცი რა... ორი თვის წინეთ მწერდა: შემოსავალი ბევრი მაქვსი.... ეხლა კი გამსახლიდან ვლებულობ წერილებს. (სავ—გო.

„ნუ დასცინი სხვასაო, გადახდება თავსაო"

კრილოვისებური

ერთ მოლარეს ალმოუჩნდა
სალაროში დანაკლისი.
(მის სამსახურს რევიზიამ
წაუკითხა პარაკლისი).
ვერ უშველეს „საბუთებმა",
გადაეცა სასამართლოს.
(თუ კი კაცი მართალა,
დეე, თავი იქ იმართლოს).
დაფაცურობს, ცდილობს, უნდა
ამ საქმიდან გამოძრომა.
(ჰმ! არ იცის, რომ ჩაუვლის
მას ამაოდ ცდა და ზრომა).

ის ესტუმრა ნაცნობ გამგეს
(კაბინეტში იჯდა მარტო).
მოიგონეს: „ელდორადო",
ქალები და ბალი „არტო".
გამგემ უთხრა საყვედური
და მოლარეს მან დასცინა:
„შენისანა გამფლანგველი
ღმერთმა ყველა შეარცხვინა!
კაცო, როგორ მოგივიდა
რომ ჩავარდი, ვერ გაძვერი?!.
ასე როგორ დაიბენი
გამფლანგველი ძველის-ძველი?!
მცლა უნდა იყო ჭკუით,
ჯამის მადით—დათვი, მგელი.
ფრთხილად უნდა იყო მუდამ
და იცოდე, სად რა გელის.
მე არადროს ჩავარდები,
მაქვს მიდგომა და უნარი.
მათგ გონიათ თითქოს ვიყო
ერთგული და უწყინარი.

ეს რომ უთხრა, ამ დროს უცბად
შემოვიდა მუშგლეხინი.
დაიჭირეს და... ჩვენს გამგეს
შეეცვალა ჭირად ლხინი.

ზმუკი.

თხოვნა ყოვლის შემძლე ძია ტარტაროზისადმი

დამმთურგნელო ქვეყანასა ზედა: რეგვენისა, მფლანგველისა, ბიუროკრატისა, ნეპმანისა, კულაკისა, ავაზაკისა და სხვათა ბოროტებისა, ძია ტარტაროზ!

თხოვნა ესე არის დამადასტურებელი სიმართლისა და მიაპყარ ყური, ვითარცა საჭიროდ სცნა. ალილუია. ამინ.

ესე ჩემი თხოვნაა, რათა წაუსოთ ჭონი ვაჭრებისა ჩანგალსა თქვენსა და მიადგეთ მას კანტორასა დეპოსა ტფილისისასა. იქ იხილავთ ასულსა მას სანიკიძისასა, თანამდებობითა მისითა მოანგარიშისა და, შეამჩნევთ მის მაგიდასთან რიგსა მწყობრსა მუშებისასა, ლოდინითა ასულისასა დამჭავებულებს, ვითარცა წნილსა ბოჭკასა შინა. ხოლო ასული ესე იმ ყოფობოდეს ოთახსა გვერდისასა და შეეცალოდეს მუსაიფსა მას მეცნიერებასა შინა ლორიგან დუხსა ზედა. ალილუია. ამინ.

ოდეს ეს ასული იქმნას მოთუგვნილი ჩანგლითა თქვენითა, იქვე იხილავთ ასულსა მას შენგელიასა, თანამდებობითა მისითა მემანქანისა. (არა ორთქლმავალისა, არამედ რეშეხგტონისა) და შერისხეთ იგი, რათა შესწყვიტოს ბეჭდვა ლექსებისა და ქმნას ანუ ბეჭდოს ის, რაიცა იყოს საჭირო დეპოსა შინა.

შემდეგ ამათა მოეცლინე ასულსა მას კუდურხაშვილისასა და უთხარით: შვებულებასა შინა დღესვე წასვლა მომიხთების და ბილეთი მიმოსვლისა დღესვე იქმნას დამზადებული მარჯვენითა თქვენისათ და თუ მიიღოთ პასუხი ესე ჩვეულებრივითა მისითა ენისათა: „დღისა ხუთისა შემდეგისა იქმნებისა,"—აღაპყრე ესე ჩანგალი მასზედა. ამინ.

არ გამორჩეს თვალსა თქვენსა ჭაბუკი ესე ჩუტკარიშვილისა, თანამდებობითა მისითა დამრიგებელისა საანგარიშო წიგნაკებისა, და იხილავთ მის ფანჯარასთან რიგსა მწყობრსა მუშისასა, რომელთაც იგი უმასპინძლდებოდეს გინებითა დედისათა. რამეთუ იქმნას ესე გვამი წაყვანილი საავადმყოფოსა მას ფსიხიატრისასა, ეგებ განიკურნოს სნეულებითა მისითა.

ოდეს ესე ნადირობა მოათაოთ დეპოსა შინა, გაემართეთ სასადილოსა მას სერგუასა ზედა, რომელი იგი იმყოფებოდეს ახლო მანძილსა სადგურისა ტფილისისა. შიგ იხილავთ რკინისგზელებს პროფესიითა: მემანქანისა, თანაშემწისა, გამზეთავისა, გამცილებლისა და სხვათა თანამდებობისა მისითა, რომელნიცა ნამუშევარსა კვირისასა ოთხისასა იქ სტოებენ ერთსა დღესა და ბრუნდებიან უკაპიკოდ შინისაკენ. რამეთუ არა იციან რასა სჩადიან ბოროტებითა მისითა, მოავლინე რისხვა შენი გოგრასა მათსა, ეგებ შემდეგში მაინც მოეგონ ჭკუასა შინა. ალილუია, ამინ და კირიელეისონ.

ქირილე საფიჩხიელი.

შურუმ-ბურუმ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

პარმენს სოფლიდან ბიძაშვილის სიდედრი ესტუმრა თავისი ქალიშვილით.

ექიმებმა უარი უთხრეს თვალის მორჩენაზე: უკვე გვიანია, თვალი დაბრუციანებულიაო. არც ამოვარდნილ ფეხის გასწორება შეიძლება, რადგან გატეხილი ძვალი უკვე შეზრდილიაო.

დედა და შვილს, ეფროსინესა და მაშიკოს, ქალაქი მოეწონათ.

— ქვეყანა გიცნობს პარმენ და, ეს ჩემი მაშიკო თუ აქ არ გამათხოვებინე ვინმე ხეირიან კაცზე, აქედან ფეხსაც არ მოვიცვლი; არ მოვიცვლი შენ არ მომიკვდე და მე არ მოგიკვდე:—კატეგორიულად განუცხადა ეფროსინემ მასპინძელს.

ჩავარდა პარმენი გასაჭირში. აქედან ცოლმა დაუწყო ჩხუბი.

ეფროსინე არ ხუმრობდა—სოფელში ალარ აპირებდა დაბრუნებას.

— ეგერ რომ კაცი მიდის, ხშირად ვხედავ მას, მუდამ ნაირნაირი ტანსაცმელი აცვია. დღეს რომ ეს აცვია, ხვალ ის. ვინ არის ნეტა? ვინცხა არის სადღაც აქ უნდა ცხოვრობდეს ახლოს. ხედავ: მკლავზე კიდევ აქვს ტანსაცმელი „ზაპასად“ გადაკიდებული!—დაანახვა ეფროსინემ პარმენს მეძველე, რომელსაც პარმენი კარგად იცნობდა.

მაშინვე გაუელვა პარმენს: ეგებ როგორმე მოვიშორო ეს აკვიატებული სტუმრებიო და ეფროსინეს შეეკითხა:

— სასიძოთ ხომ არ მოგწონს?

— რავა არ მომწონს, თუ კი კაცი მიუდგება. ამას წინედ დავინახე ქუჩაში: ისეთ მშვენიერ სახლიდან გამოდიოდა და ხელში პალტო ეჭირა, რომ პირდაპირ გადვირეე ქალი. რამდენი ნაცნობი ჰყოლია! ყველგან უძახდენ და თამამად შედიოდა სახლში. მართალია, ჩემი მაშიკო კოჭლია ახლა, მარა უწინ ხომ არ იყო? ეს კოჭლობა კიდეც შვენის, ასე გეგონება: ცეკვავსო. თვალი ორაფერია. ერთი თვალითაც ყველაფერს ხედავს, ისეთი კაი თვალი აქვს...

—:—

ბალე მოხდა სასიძოს გაცნობა.

—...მაგრამ მაინც არა უშავს. ძველი ქონებიდან იმდენი მაინც კი შემრჩა, რომ სიცოცხლეში ყველაფერი თავზე საყრელად მეყოფა!—ტრაბახობდა სასიძო.

მეძველე დღეში სამ-ოთხჯერ მოდიოდა საცოლესთან და—ყოველთვის სხვადასხვა ტანსაცმელში. თანაც რამდენიმე ტანსაცმელი მკლავზე ჰქონდა გადაკიდებული.

— დედა, რამდენი ტანსაცმელი ჰქონებია!—უკვირდა მაშიკოს.

— ბედი მოგვივიდა, შვილო, ბედი! ბედნიერ ვარსკლავზე ყოფილხარ დაბადებული, შვილო, ბედნიერ ვარსკლავზე! —უხაროდა ეფროსინეს.

— ახირებული ამინდებია წელს.—დინჯად იტყოდა სასიძო.—ყოველნაირ ამინდის შესაფერისი ტანისამოსის ტარება გიხდება კაცს.

— ვისაც არა აქვს, მან იკითხოს, თორემ შენ რა გიჭირს!—ეტყოდა ეფროსინე და დაუმატებდა:—მოკლე კი მოსვლია „პარტნოის“ ეს შარვალი, მარა საქონელი კაია!

— ეხლა ასეთი მოდაა!—მიუგებდა მეძველე და უხერხულ მდგომარეობაში ჩავარდნილი, მუცელს იწევდა, ჩაისუნთქავდა, რომ შარვალი ძირს ჩაშვებულიყო.

მეორე დღეს ნაყიდ ხარა-ხურაში ამოარჩევდა გრძელ შარვალს და ჩაიცვამდა.

— ეს კი გრძელია მეტის-მეტად!—ისევ გააკრიტიკებდა ეფროსინე.

— ასეთი მოდა არის ეხლა პარიზში!—მიუგებდა სასიძო და ჩუმად შარვალს ზევით იწევდა, ხოლო აწეული შარვალი რომ არ დაშვებულიყო ისევ ძირს, ძალზე იბერებოდა.

საქმე მოეწყო.

დაქორწინდენ.

ეფროსინე სოფელში დაბრუნდა და მეზობლებში ასე ლაპარაკობს:

— ისეთ კაცს მივათხოვე ჩემი მაშიკო, რომ დღეში სამჯერ იცვლის ტანსაცმელს. ისე მიეწონათ ქალაქელებს ჩემი მაშიკო, რომ ხელში მეცენ და გამომტაცეს ხელიდან.

— მეც წავიყვან იმ დალოცვილ ქალაქში ჩემს
— ფენიას,
— ნინიკოს,
— მართას,
— ელენეს,
— მაშოს,

— ბაბალეს!—ამბობდენ სოფლის დედაკაცები და იგონებენ—თუ ვინა ჰყავთ ქალაქში ნათესავი, რომ ესტუმრონ და ქალიშვილი გაათხოვონ.

აფთარი.

„იკით-აკეთ“

ჯერ ნუ გაიკვირვებთ, ნურც გაგეცინებათ „იკით-აკეთ“ ჩვეულებრივი მოვლენაა; ტფილისის რკინის გზის სადგურზე. თუ ყოველ დღე არა. ყოველ კვირა - უქმე დღეებში უამრავი ხალხი მიდის ტფილისიდან სასეირნოთ მახლობელ სადგურებზე, ზაჰესამდე და ზა:ჰესის იქითაც „იკით-აკეთ“.

ტფილისში პაპანაქება სიცხეს, რომ ვერ გავუძელ, ზაჰესისაკენ გასეირნება გადავწყვიტე.

ჩემდა საიბლოდ არ დავრჩი ბარტო. ქალთა განყოფილების კურსებიც მიემგზავრება.

შევუერთდი მათ. ბილეთებიც ვიგდეთ ხელთ. ზარიც მისცეს და გაუდექით გზას.

— ჰა მიიღე „იკით-აკეთ“! — გამომიწოდა ყვითელი კარტონის ნაპერი ექსკურსიის ხელმძღვანელმა.

— რა არის „იკით-აკეთ“?

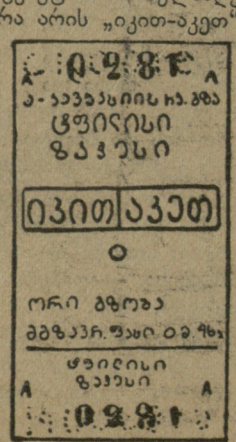

ოი, დაგელოცა რკინის გზის სამმართველოვ, სამართალი, რა გაგიჭირდა ორი სიტყვის მთარგმნელი მოგეგონა ვინმე და „ტუდა ი ობრატნო“ „იკით-აკეთ“-ათ არ გეთარგმნა?!

მაგრამ მაშინ მე ხომ ვერ ვიშოვიდი „ტარტაროზი“-სათვის საკბილოს?

მოდი ტარტაროზო; მე მეშინია, რ.ეები არ მაქვს ჯერ ამოსული. მოდი, ესტუმრე რკინის გზის სამმართველოს. შეანათე შენი ბედნიერი თვალების სხივი სამმართველოს ბიუროკრატიულ კუნჭულებში და ანგელოზები დაუფრთხე აქ დაბუდებულ ბიუროკრატიზმს.

პატარა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ოლიმპიადა

ჯერ არც ვინ გამეგონა,
არც ქონებათ მექონა,
ასე რომ გახმიანდა
რაღაც „ოლიმპიადა“!
— კაცო, რა გითქვია და?...
— ქალო, „ოლიმპიადა“!..
— კაცო, მოგიცლია და;;;
— ქალო, დაგვიგვიანდა!...
წამოხტა, დატრიალდა
ჩემი ოლიმპიადა...
ასე ჩემს ცოლს ჰქვიან და
მუშტაიდში რომ მიმყვა,
ცოტა შეგვაგვიანდა.
მებილეთე „კასირი“
ისე იყო ასვრილი,
რომ ბილეთის ფასადა,
რაც არ ქმნილა არსადა,
ვის—ართმევდა სამ შაურს,
ვის — ორჯერ მეტ საზღაურს,
ვის — ათ აშურიანებს...
— საქმე არ იგვიანებს:
თუ მოდიხარ, ჩამოდი;
რადგანაც საღამომდი,
დილიდან დაწყებული,
ვაჭრობა გვაქვს ქებული!..
მის წინ ხალხის კრებული
იყო ჩამწკრივებული,
ოჩერედში მდგომელი,
ბილეთების მდომელი,
ისმენდა და ითმენდა...
ნელ-ნელ ბილეთს იძენდა..;;
აბა, არ შეეძინა?
შინ როგორ დაეძინა?
არ ნახოს, რა ჰქვიან და...
რაღაც „ოლიმპიადა“?!..
ჩვენც ვიყიდეთ ბილეთი!
თუ ეს ხალხი — მილეთი,
ბაღის კარს რომ აწყდება,
ამ ბილეთში არ სცდება,
მე რაღა გამაჩერებს,
ისე რა გამაშტერებს,
რომ საცოდავ მანათის
ველარ გავხდე ჯალათი,
და ის მე დავინანო?!.
ოჰ, დილნანო... დილნანო;;;
არალო და თარალო..;
აჰა, ფული, სალარო!
მომე შენ ბილეთი და...
იგი მე ვიზარალო!..
ან ზარალი რას ჰქვია?
ტანს ხალათი მაცვია,
გატკეცილი ხალათი,
ვით ახალი მანათი!
იგი მე დამეჭმუჭნოს,
შენ არ სჭამო მანამდი....
მიტომ დაგვიგვიანდა,
ჩემმა ოლიმპიადამ
ის რომ გამიუთოვა!...
უთომც კი დრო უშოვა,
ცეცხლს დასჩემდა ვაჭრობა:
ჩაჰქრა ერთი ჩაქრობა
და სიგრილემ მოიცვა...
ქალმა ხელიც მოიწვა
მის კვლავ გაჩაღებაში..;
კარის გდვას და ღებაში
ცოტა მჭვალმაც კი გაჰკრა,
სანამ ცეცხლი კვლავ ჩაჰქრა...
დაილოცოს საათი!
გაუთოვდა ხალათი!
მოვიკაზმე მეცა და...
მაგრამ უნდა მეცადა,
სანამ ოლიმპიადა
გადარდიმანდიანდა
და არ გამოიწკიპა...
გვერდს მომეკრა, ვით ტკიჟ,
და გზას გამოვუდექით,
რაღა თქმა უნდა, ფეხით,
საკუთარი ცხენებით,
თუმც საერთოდ — ჭენებით...
დანარჩენი ქე იცით..;
ბაღში დიდი ქეიფით,
სხვებთან ერთად, შეველი,
როგორც ღამის მთეველი,
და მივაწყდით იქითა,
ხალხი რომ თავს იყრიდა....
მივაწყდით და ვაწვებით:
დავიჩხვლიტეთ ქაცვებით,
წვივით, მუხლით, ღაწვებით....
მაგრამ მაინც გაშვებით,
არვინ გვიშვებს! ფაშვებით,
მკერდებით თუ ფერდებით,
ვაწვებით და ვჩერდებით, ბით,
ვერც ვჯდებით და ვერც ვდგე-
ვშოძრაობთ და ვღელდებით...
ოჰ, თვალებო, ბნელდებით?!.
ვაი, წყალი და წყალი!..
კაცი, ბავშვი, და ქალი...
სავსეა არე-მარე!
ზოგი სდგას და მთვლემარე
მაინც მისჩერებია,
სადაც სიმღერებია!...
მაგრამ ისმის მღერის ხმა?
არ მოგეცესთ შერისხვა!
რაღაც შორს იქ, სცენაზე,
როგორც გამოფენაზე,
აკიბულ-ჩაკიბულად
ხალხი წამოჯგიმულ-
ოვალთა ხედვის სტომულად,
და ხალხის ზღვას აქეთა,
გადმოსცქერის მკვახეთა!
დგომაა გასაკვირი!
მხოლოთ ზოგჯერ საყვირი
ჰაერს შესძრავს რხევითა,
წესრიგისკენ წვევითა!
წესრიგი კი ასეთი
არის ირგვლივ ნაცვეთი
ვით ზღვა, ქარიშხალითა:
კაცით, ბავშვით, ქალითა,
მათი ხმების ძალითა:
ლა-ლა-ლა-ლა... ლი ლი ლო..;
ამ ხმამ გული წაიღო,
დგომამ კიდევ—ფეხები!
—აქეთ სად ეკვეხები?
ვერა ხედავ, კრებულსა,
ადგილს, დაკავებულსა?
ზურგი თუ აგექავა?
იქ აკაკი ფალავა,
ღმერთმა დალოცოს გვარად,
ამას არც იმჩნევს არად,
და გასძახის: „წესრიგი!“
სხვა სიტყვით, ესე იგი,
უნდა იდგე დილამდე,
ან ერთ მიძინილამდე
და ისმინო ტკბილადა:
„ოდელა და დილა და“...
„დივლი-დალალიანო“
— ქალო, დალალიანო,
რომ ისწორებ კულულებს,
ხომ უყურებ გურულებს?
ხომ გესმის ხმა იმათი,
კრიმანჭული კვიმატი?!.
— არა არა და არა!!!
თმენამ შუბლი დაღარა!
ფალავ კი ნალარა
ასწია და დაღვარა
სასიამო განგაში:
„ხევსურლების თამაში,
აი, ხალხო იწყება!“...
არ ძალმიძს დავიწყება
მე მათი სიმღერების,
ძველის ძველი ძგერების
ფარებით და ხმალებით,
თუმცა ვსჭვრეტდი თვალებით,
ყურს კი არა სწვდებოდა,
რაც სცენაზე ხდებოდა!....
გული კი მიკვდებოდა,
თვალთაც მებნიდებოდა,
სანამ სცენით, საყვიო
კვლავ არ აკივლდებოდა...
შეტყვის ოლიმპიადა:
„აგი „ოლიმპიადა“
ვისთვის მოუწყვიათა?!“..
გულზე მხვდება ტყვიათა
მე ეს ქალის შენიშვნა!...
ეჰ, ვინც მე არ შემიშვა
იმ მსმენელთა „კარეში“,
რომ სჩანდა ხმების თარეში.
სცენის დასამხარეში,
მენახოს სამარეში
თუ სხვა სიმწუხარეში. **ბაზარა.**

ჩვეულებრივი მოვლენა

ზოგიერთ რკ. გზ. სადგურებზე

არავის გეგონოთ, თითქოს ეს კაცი თავს იხრჩობდეს კასრში, (სად არის თავის დასახრჩობი წყალი?) — არა, მას მხოლოდ წყლის დალევა უნდა.

ტრაღედია ტელეფონთან

(ქუთაისი)

ძერა იშვიათი ნევრებისა და სიმტკიცის ადამიანი იყო. ძერას სხვა მხრივ ცხოვრება ვერ წარმოედგინა, თუ არა საზოგადოებრივი საქმიანობა და პარტიის მიერ დავალებების მტკიცედ შესრულება.

ჯერ კიდევ არალეგალურ მუშაობის დროს მოუსვენრად დაჰქროდა სოფლიდან სოფელში, ქალაქიდან ქალაქში და როგორც ქორი წიწილებს, ისე დაესხმოდა მეფის დამცველ ექსპედიციას და სისხლის ღვარს აუზვირთებდა მათ. და მიტომაც იყო, რომ ამხანაგებმა მას შეარქვეს ძერა, გვარად კი—ფაყვა, ვითომდა მეგრელი, მაგრამ სინამდვილეში კი ქუთაისელი დ. გ—ვ.

ცხრაას ხუთელ ძერაზე ვერც 8 წლის კატორღამ იმოქმედა. მას 1921 წელში ურყევად ჩამოყვა რევოლიუციონური სიმტკიცე და გამჭრიახობა, სადაც გაორკეცებულ ენერგიით შეუდგა პარტდავალების შესრულებას, გული გრძნობას უსწრებდა, მოფიქრებას გამოცდილება და სიმამაცე.

ძერა ფაყვა დანიშნეს ერთ-ერთ დაწესებულებაში ქუთაისში საქმის მმართველად.

კაბინეტი ახალი მოწყობილი ჰქონდა ძერას, რომ მასთან შემოვიდა ძველი მეგობარი, ჯერ მიულოცა ახალი თანამდებობა და შემდეგ გააცნო ადგილობრივი სიძნელენი. სხვათა შორის, ხაზგასმით აღუნიშნა ქუთაისის ელსმენის უვარგისობა და მისი მოუხმარებლობა.

— ამხ. ძერა, არ დაეყრდნო ელსმენის იმედს, თორემ საქმეს წაგიხდენს.

ძერასაც ამ საგანზე ბევრი ახსნა-განმარტება არ დასჭირვებია, ვინაიდან მასაც გაგონილი ჰქონდა ქუთაისის ელსმენის უვარგისიანობა და მათი თანამშრომლების ჯიუტობა. ძერა იჯდა კაბინეტში და ისეთის მტრული თვალებით შესცქეროდა სამწუხარო მაგიდაზე ამაყად წამოჭიმულ ელსმენს, თითქოს მთელი კონტრ-რევოლიუცია შიგ მოკალათებულაო.

ძერას კაბინეთში ერთი მუშა შემოჭირა და გულ აღშფოთებული გაიძახოდა:—გვიშველე, ამხ. გამგე, საწყობს ცეცხლი გაუჩნდა!

ძერა ფაყვა წუთითაც არ დაბნეულა. ეს მოულოდნელი უბედურება ტელეფონის აუცილებლობას მოითხოვდა.

— სადგური, სადგური... წკრრ. სადგური წკრრ: სადგური... სადგური! —გამოიძახა ტელეფონით ძერამ.

ძლივს, 25 წუთის შემდეგ, ისმის ქალის უდარდელი კილო—„სადგურია“.

— მომეცით ჩქარა ცეცხლმქრობი რაზმი... ცეცხლმქრობი რაზმია?.:

— არა, ეს პროფბიუროა.

— სადგური... სადგური::: მომეცით სახანძრო რაზმი... სახანძრო რაზმია?

— პარტკომია.

ძერას სისხლი თვალებში აწვება, გულს ბაგა-ბუგი გააქვს. კვლავ რეკს:

— სადგური. სადგური.

კვლავ გაზვიადებული და უდარდელი პასუხი:

— სადგურია.

— ქალო, თქვენ ყურს ხომ არ გაკლია. მე ვინ გთხოვეთ და თქვენ ვის შემიერთეთ!—აენთო ძერა.

— შენ ვინა ხარ, რომ ასე თავხედობ და ილანძღები?—გაისმა გაკაპასებული მორიგეს ხმა.

— მომეცით ჩქარა სახანძრო რაზმი, თორემ პასუხს გაგებინებ იცოდე.

— ამხ. გამგე გვიშველე, ცეცხლი მეორე საწყობზე გადავიდა. — ყვიროდა ბურში გახვეული და ცეცხლის ალით შეტრუსული თედო

— გასწი, თედო და მეზობელ ელსმენით გამოუძახე მეხანძრეებს.

— მთელი სანთია, რაც ვრეკავთ, მაგრამ სადგურმა მაინც ვერ შემაერთა.

— სადგური, სადგური. წკრრ... სადგური.

— სადგურია!

— ქალო, ქალიშვილო, რძალო, შვილო, შვილისშვილო, ქალბატონო, კნეინა, კნიაგინა, ბარონესა, მომეცით პაჟარნი კამანდა... საიდან... სახანძრო რაზმია:

— არა, ეს გამსახლია!—ძერას გული კისერში მიებჯინა. ისევ რეკს:

ცენტრალური... ცენტრალური... თქვენ დაგიდგათ ყველას ყური.

— სადგურია.

— მომეცი, შენ ოჯახ დასაქცევო, მეხანძრეთა რაზმი, თორემ შეგჭამ, გადაგყლაპავ... საიდან? ცეცხლმქრობი რაზმია?

— გელაპარაკებით სულის საავადმყოფოს მორიგეისმის დინჯი პასუხი.

— რად მინდა, კაცო საგიჟე?

— აღარ არის საჭირო... საწყობები უკვე გადაიწვა!—მოიტანეს ამბავი.

ძ ი რ უ ლ ა

ძმაო ტარტაროზ, გვიშველე რამე,
შენი ჭირიმე, შენ გენაცვალე.
ნოქრები ფართალს ინაწილებენ
ჩანგლით „მუშკოოპში“ ჩამოდი მალე.
გლეხი კი რჩება წახა-გამშრალი
ის „მუშკოოპი“-დან ელოდა შველას,
გარბის ვაჭართან, ან ის, სად არი?!
სწყევლის გამგეს და იმათ სუყველას.

—:

შვიდწლედში, ისე „კერამიკეში“
არის ურთიერთ შური და ამტრობა,
კოსტა, დათიკო, თუ წითლებია,
მათ არ ემჩნევათ დღეს აქ წითლობა.
ექსკურსიაზე რომ იყვნენ, შემდეგ
ატყდა ჩხუბი და დავიდარაბა.
აქ დამნაშავეს მაზრამ უთუოდ
გამოუკეტოს კლასის დარაბა.

—:

ვთქვათ: ვინშეს ფული შემოეჭამა.
სანამ დასჯიდენ, მას მხოლოდ ჯერ კი,
სხვა სამსახურში გადიყვანებენ,
(ბაგალითისთვის მომყავს ამბერკი).

ძირულელი თაღა.

„არა კაც ჰკლა“

ქრისტეს „მოაღგილე“ მიწაზე რომის პაპა თავისი ჯარის ალლუმზე ესალმება ქრისტეს და ჯარს ძახილს აძლევს:

— სმენა! სწორება მარჯვნივ. იარაღით სალამი!

ონტოფელი ბახვა

ვერას ვიტყვი ეს ამბავი
ლეგენდაა თუ ნამდვილი.
ოცი წელით ადრე უთქვამთ,
ხალხურ ენით დაწმენდილი.

—:—

თურმე ძველად გლეხს ოჯახში,
ჩაესიძა მწყემსი ბახვა,
მორწმუნეა; დაცული აქვს
ყველიერი და დიდმარხვა.
ტყეში ხვადაგს ის ამრავლებს,
სოფელში კი ჯანსაღ შვილებს,
პურადია არ გიჩვენებს
შავ გულსა და თეთრსა კბილებს.
თექვსმეტ წელზე ამ ჩვენს ბახვას
ჩამოენგრა სახლის კარი.
ტიფით მოკვდა მისი ცოლი,
წვერს იგლეჯდა ცოცხალ-მკვდარი.
ყორანივით ჩამობნელდა
ძაძებში და შავში, თალხში.
ორმოცი დღე ჩამხობილი
განდეგილად მწირობს სახლში.

—:—

სოფელს ჰქონდა ჩვეულება:
გასართობად, შესაქცევად
აღდგომა დღეს ბურთს ისროდენ,
ჰკრავდენ მიწივ-მოსაწევად.
ორი ვერსის დაშორებით
დანიშნავდენ დროშით ლელოს.
მობურთენი გაიხსნიდენ
გაოფლებულ მკერდ - საყელოს.
იყოფოდენ ორ ბანაკად:
უცოლო და ცოლიანი.
ისრესოდა მინდორ-ველი
მწვანე ბალახ-მოლიანი.
მოყვარესაც არ ინდობენ,
თითქო მართლაც იყოს ომი.
თითქოს მტერი თავს დასხმოდეს,
სიკვდილის და სისხლის მდომი.

—:—

ცოლიანმა უცოლოებს
დასძლია და ჰკრეს მოგვერდი;
მაგრამ სწრაფად უკუაგდეს
ერთი წუთით ნათავხედი.
ბურთაობას არ აკლია
არცა ყრმა და არცა დიდი, —
მაგრამ ბახვა ჯერ შორს იჭერს
ნდობით ძარღვებ დანაზიდი...
ვის მიემხროს? ცოლიანებს?
უცოლოებს? სწუხს, ფიშმანობს.
რად დააკლდეს ბურთაობას?
ამ საკითხის ირგვლივ წვალობს.
ბოლოს გულმა დასძლია და
გაუტია მამაცურად.
ცოლიანთა რიგში ჩადგა,
„მტერს“ ეკვეთა კიდეც „მტრულად“.

და გახურდა ბურთაობა...
ლელო მაინც იგვიანებს,—
მაგრამ, აჰა, გამარჯვება
უნდა ერგოს ცოლიანებს.
„ურააა“ ურააა!—გაჰკივიან,—
„ურააა.... ე-ე-ლე-სა.-ო-ო;
მკვდარი კატა ჩაახალეთ
უცოლებს ს. ა. ა. ო. ო“.
გასათხოვარ გოგოებმა
ჩამოუშვეს ქვემოდ ცხვირი.
დაუმარცხეს საქმრონი,
რომ ეგონათ იმათ გმირი.

ვინ დარჩება, შეერგება
ბზა, ვნახოთ სადღეგრძელოს—
ბახვა ტაშის კვრით გაჰკივის:
„ბაბაია, ლელო, ლელო!
ამ წელს აღარ მოაკლდება
ოჯახს ფული, ხვავი—ყანებს,
ლელო, ლელო, ჰე, ბიჭებო,
გაუმარჯოს ცოლიანებს...
ერთიც მაგრათ, შეუტიოთ
ჩემო ნიკო საყვარელო...
აღდგომაა. მძლე შევიქნეთ,
ლელო ბაბა. ლელო ლელო“.

—:—

ამ დროს, უცებ ასი ბიჭი;
უცოლონი,-მკლავ მაგარნი,
დაერივნენ, როგორც სუფრას
მექორწინე და მაყარნი.
გაიჩაღეს მწვავე ბრძოლა
ბურთი მათკენ წაიყვანეს,
არ დასტოვეს ფეხზე არვინ,
სწრაფად ლელოც გაიტანეს.
გოგოებსა გაუხარდათ,
საქმარო ჰყავთ სასახელო.
ბახვა ტაშის ცემით ყვირის:
„ლელო, ბაბა, ლელო, ლელო“.
თუ ის წელან ცოლიანებს
შეასხამდა ქებათ—ქებას,
ტაშს უკრავდა, არ უცდიდა
საბოლოო გამარჯვებას,
ეხლა სახტად უცოლოებს
მიულოცა ბურთი, ლელო...
ასეთია ქვრივი ბახვა
მობურთავე სასახელო.
ბახვას შემდეგ ჩაიარა
მრავალ დრომ და მრავალ წყალმა.
მაგრამ დღეს თუ ბახვას მსგავსი
გამოჩნდეს და ნახოს თვალმა, —
ამხილოს და არ დაინდოს
არც კაცმა და არცა ქალმა.
ვინც ორ ფრონტზე ყალთაბანდობს
„აქეთ ლელო, იქით ლელო“,
ვერ დაინდობს, გააძევებს
მას საბჭოთა საქართველო.

კოკი.

ჭიათურის რადიო
მოლოდინი 1 მოქმედებათ

მაღაროს მუშა. (შედის მაღარკომის წითელ კუთხეში). გამარჯობა სიპიტო. (აჩვენებს რადიოზედ) რაია კაცო ეს?!

სიპიტო. რაა, ძმაო და რადიო!

მაღ-მუშა—რადიო კია, მარა რას აკეთებს მერე?!

სიპიტო—შე, კაი კაცო, რადიო რავა არ იცი? თფილისიდან უმავთულოდ მეისმენ ყველაფერს.

მაღ-მუშ. —შე კაცო, მართლა თლათ დურაქი კი არა ვარ, მაგი მეც ქი ვიცი, მარა მე შენ მიპასუხე: ეს ჩვენი რადიო რის მაქნისია?

სიპიტო—ჰო, მაგის კი რა მოგახსენო, თუმცა... ჰო, რაც ცოტას ამუშავებს, უფრო დიდხანს გაძლებსო...

მაღ. მუშა—შე კაცო, თუ არაფერში გამოგვადგა, მასე თფილისშიაც ქე დგია რადიო, მარა ჩვენ რა?.. გრამაფონი მაინც ეყიდა ჩვენს ადგილკომის თავჯდომარეს.

შაკო.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სოფ. შუქრუთში (შორაპნის მაზრა), მალაროების გათხრის გამო, მოსახლეობა უწყლოთ დარჩა. შ. ქ. სამრწ. ტრესტს უნდა გაეყვანა წყალსადენი, მაგრამ ყურსაც არ იბერტყავს. მოსახლეობა კი წვიმის წყალს ხმარობს. **შაკო.**

— რა ამბავია, სად გარბიხართ?

— ვერა ხედავ ცაზე შავი ლრუბელი გამოჩნდა,—ალბად გაწვიმდება...

კვერცხებზე და ქათმებზე

— რა მოგცე ქათამში?—შეეკითხა ჯაბას ცეკავშირის აგენტი.

— მანეთნახევარი, ჩემო ბატონო!

— რა ამბავია?! ქვეყანა ხომ არ იქცევა? ჩინეთში უკვე თავდება სამოქალაქო ომი და ქათამს კიდევ მანეთნახევრად ჰყიდით?

— ბატონო, მანეთ-ნახევრის და მეტისაც მარტო სიმინდი ექნება ამ სატურეს შეჭმული.

— საჭმელის მიხედვით რომ საქონელი ფასდებოდეს, მაშინ თითო კაცი მილიონი ეღირებოდა!

მორიგდენ: თითო ქათამი **1 მან. 20 კაპ.**

ჯაბა მეორე დღეს ტფილისში წამოვიდა.

ბაზარში მოუხდა გასვლა.

იცნო თავისი ქათამი.

— როგორ ჰყიდით ქათამს?—შეეკითხა ჯაბა მექათმეს.

— ჯერ ნახე რა ქათამია! ნამდვილი ქათამია ცეკავშირ-სოფლკავშირის. აპაპაპა, რა არის, რა არის?! ვინც არ შესჭამს, არ ცხონდება, დღით მოკვდება, ანდალამით.

— მითხარი როგორ ჰყიდი?—ისევ შეეკითხა ჯაბა.

— ერთი სიტყვა გინდა? ოთხი მანეთი, არც მეტი, არც ნაკლები, მაგრამ შენ ჩვენი კაცი ხარ, სამშანეთნახევრად დაგითმობ. სამი-ოთხი მანეთის მარტო სიმინდი აქვს შეჭმული ამ დალოცვილს.

— კაცი, ეს ქათამი თითონ მე გავყიდე ექვს აბაზად!—გაიკვირა ჯაბამ.

— ვა, ყურუმსაღ, სამტრედიიდან მისი ფეხით კი არ მოსულა; არც თავისი ფრთებით ჩამოფრენილა, სპე-

ვიალნი კაცი გაგზავნეს. იმ კაცს ჭამა არ უნდა? ცოლ-შვილი არ უნდა არჩინოს? აგარაკზე არ უნდა გაუშვას? ხარჯებს მოსაგებიც დაადეს და იტოგში სულ რაღაც ლთხი მანეთი გამოდის.

— კაცო, სამტრედია—ტფილისის ბილეთი ადამიანისათვის ღირს დაახლოებით ხუთი მანეთი. ქათმის ბილეთი თითქმის ამისი ნახევარი ღირებულა. ნუ თუ კაცი ორ ქათამზე მეტი არ ღირს?!

— შენ ალბად „მაკსიმ გორკით“ ჩამოსულხარ, ეს ქათამი კი სპეციალნი სალონი ვაგონით ჩამოიყვანეს ექსპრესით.

— საწყალი ნაცარა!—გაიფიქრა და ჩააცქერდა გაშეშებულ თვალებში. (ლია დარჩენოდა).

ჩააცქერდა და ამოიკითხა ქათმის თვალებში:

— ნუ გეცოდები. შეჭმით ვერავინ შემჭამს, რადგან მუშტარი ჩემი ფასის გაგონებაზე თმა-ყალყზე ამდგარი გარბის.

ამგვარად, სამტრედიიდან ერთი ქათმის ჩამოყვანა ჯდება 2 მან. 30 კაპ. (3 მან. 50 კაპ.—1 მან. 20 კაპ.= 2 მან. 30 კაპ.) სამტრედია—ტფილისს შუა არის 244 კილომეტრი. მაშასადამე, ერთი ქათმის გადაყვანა ერთ კილომეტრზე ცეკავშირს უჯდება დაახლოებით ერთი კაპეიკი. (ერთი კაპეიკი რა ფულია (!)).

ეხლა ქათმის კვერცხებზე.

ა.-კ. სახვაჭრობამ დიდძალი კვერცხი შეიძინა.

გაიმართა მის და მუშკოოპს შორის ვაჭრობა.

ვერ მორიგდენ ფასზე.

ატყდა მიწერ-მოწერა და ნოტების გაცვლა-გამოცვლა.

სახვაჭრობა კრუხივით დააჯდა კვერცხებს და გაიძახოდა:

— ნაკლებად არ მოგყიდი. ბიუროკრატები ჩვენ ბლომად გვყავს. კრუხების მაგიერ მათ დავაჯენთ კვერცხებზე. კვერცხებიდან გამოჩეკენ წიწილებს, დაიზრდებიან წიწილები. წიწილები ქათმებად გახდებიან, ქათმები კვერცხებს დადებენ. კვერცხებიდან ჩვენს კრუხ-ბიუროკრტებს კვლავ გამოვაჩეკინებთ წიწილებს... ასე, რომ თუ არ იყიდით ჩვენგან კვერცხს, მაინცდამაინც თავს არ შევიწუხებთ. ჩვენი „კრუხები“ უკვე სხედან კვერცხებზე.

მართლაც და, როცა „კრუხებმა“ გამოჩეკა დაიწყეს, აღმოჩნდა, რომ მიწერ-მოწერის განმავლობაში (დიდხანს გაგრძელდა ეს ამბავი) კვერცხები გალაყდენ და... და დავთარში ჩაიწერა „გასავალი“-ს მხარეზე.

აი, ჯიბრისა და ვაჭრობის რეკორდი.

ა.-კ. ვაჭრობას იმედი აქვს, რომ თავის თავის ლაყე კვერცხებს მაინც გაასაღებს.

და მართლაც ერთთა ლიგას უკვე გამოუგზავნია დაშვეთა ლაყე კვერცხებზე.

მაგრამ ეს გარემოება ნებას არავის აძლევს, რომ ლაყე კვერცხები ამზადოს.

განა დანაშაულობა არ არის—ცეკავშირის სამმანეთნახევრიან ქათმის მიერ დადებული კვერცხი ა.-კ. სახვაჭრობამ ლაყედ აქციოს??

ისელი.

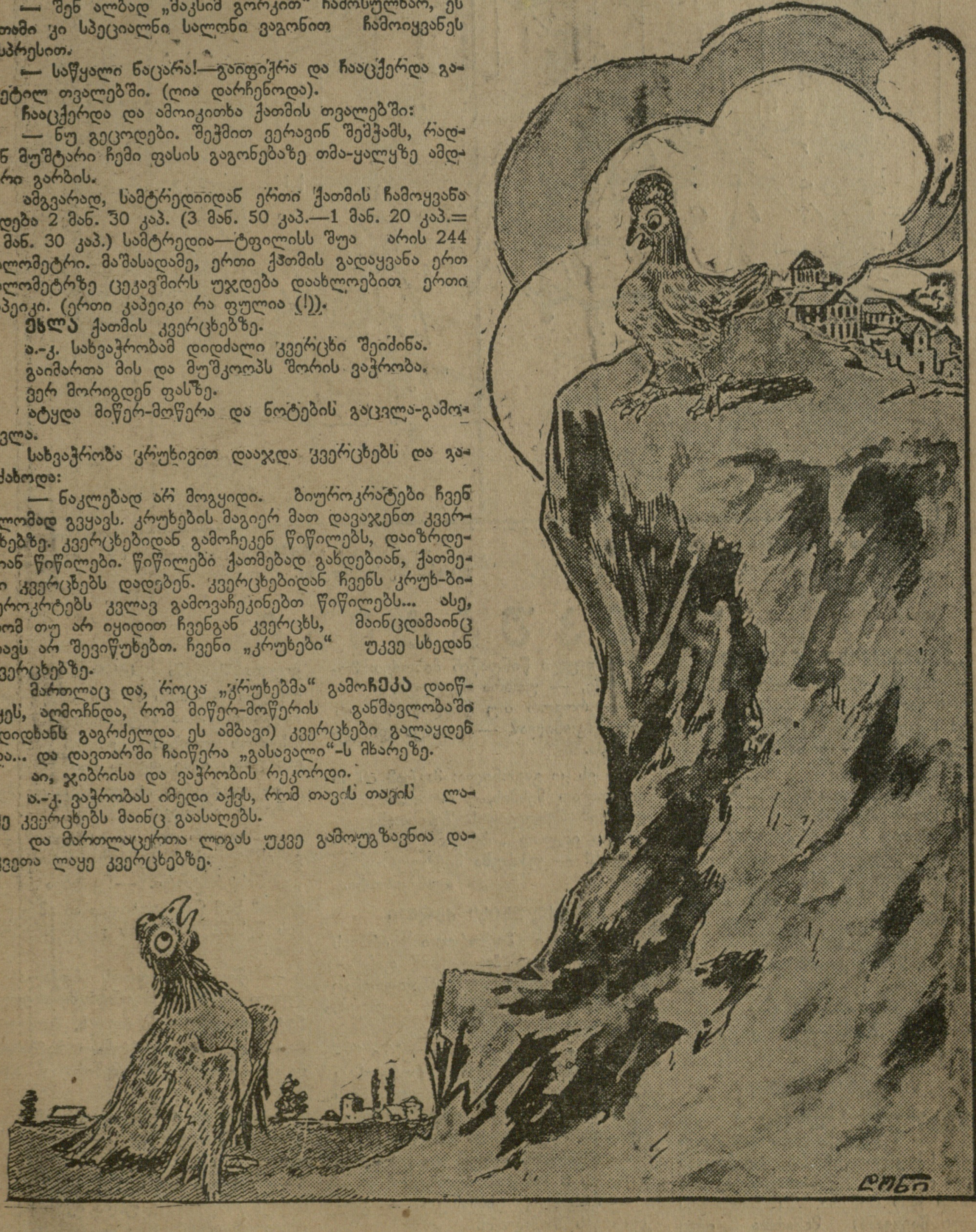

— გამარჯობა შენი, დობილო!

— ვინ არის შენი დობილი?! არ იცი რომ, მე უკვე ტფილისში ვარ და სამმანეთნახევარია ჩემი ფასი, როცა შენ მანდ, სამტრედიაში ექვსაბაზადაც ძლივს იყიდ ები?

მილიციელს, რომელიც ვაჟკაცობას ფეხის-მწმენდავთან იჩენს გაექცა ქმრის-მკვლელი ქალი.

ასეთია ჩვენი „გმირი“,

ფოთელი მილიციელი

აწეული რომ გაქვს ცხვირი

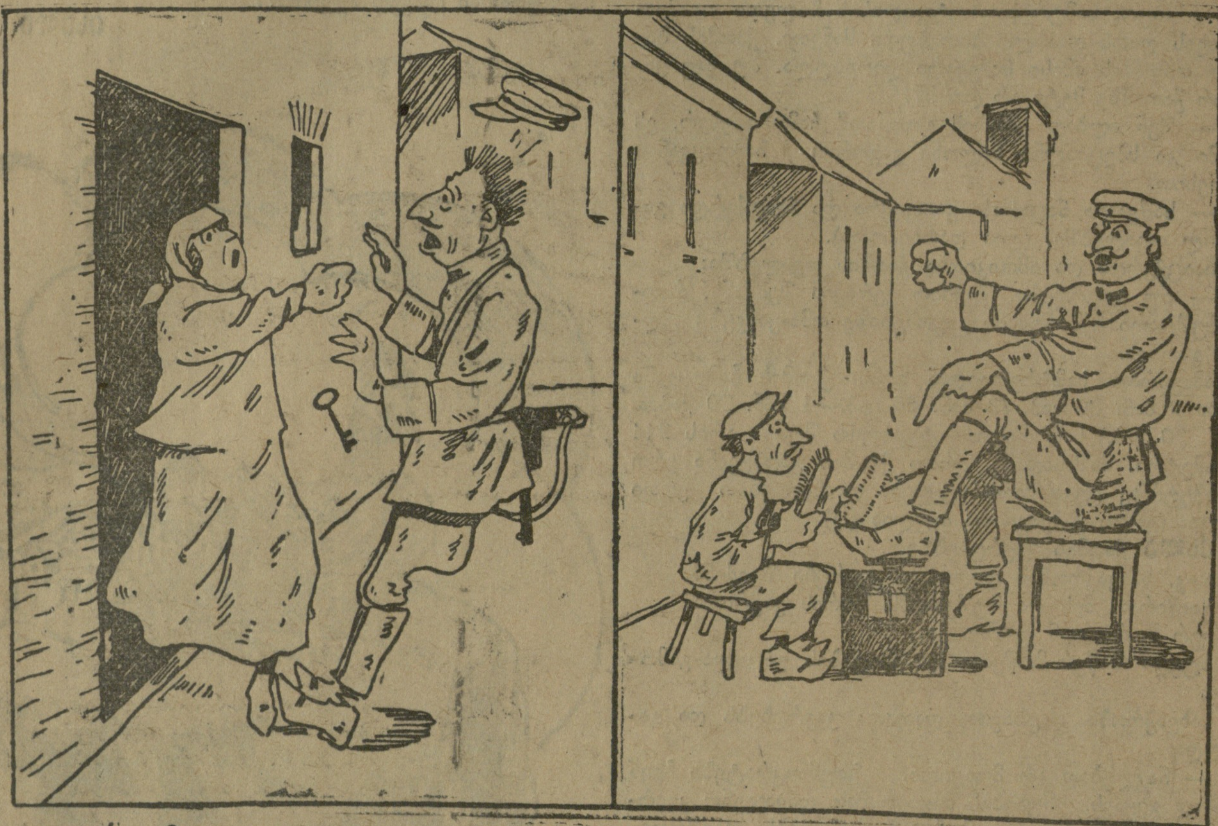

— კარი გამიღე და გამიშვი, თორემ...

— კარგად გამიწმინდე, თორემ იმ დედაკაცის ჯავრს შენზე ვიყრი.

წკიპურტები

„გაუგებრობის ნიადაგზე“

— ამხანაგო, მე შრომის ინსპექტორი ვარ და უნდა გაგიცხადოთ, რომ თქვენ თურმე ექსპლოატაციას ეწევით შინა - მოსამსახურისას— ზედმეტს ამუშავებთ!

— მოითმინეთ, მეგობარო. როგორ თუ ექსპლოატაციას ვეწევი! ჩემის აზრით აქ გაუგებრობას უნდა ჰქონდეს ადგილი. მე არავითარი შინა-მოსამსახურე არა მყავს.

— მაშ ეს ქალი ვინ არის იატაკს რომ სწმენდს?

— ჩემი ცოლია.

— აა, მაშ უკაცრავად. დიდ ბოდიშს ვიხდი, იზვინიაიუს, ტავარიშჩ. იზვინიაიუს. მაპატიეთ შეწუხებისათვის. პრასტიტე დაროგოი, მილაია მაია.

წინათგრძნობა

ტრესტიდან ბეგემოტივით გამოგორდა მუცელით და პორტფელით სპეც-დირექტორი ვინაიდან ახლო - მახლო მან თავის ავტოს თვალი ვერ მოჰკრა (მოადგილეს ცოლი წაეყვანა) მიმართა იქვე მდგომ მეეტლეს:

— ტავარიშჩ იზვოშჩიკ, ისპრავდომ ი პატომ აბრატნო.

— ფული წინდაწინ მიბოძეთ მოქალაქე, — უთხრა მეეტლემ.

— როგორ თუ წინდაწინ! ეს სად გაგონილა? — გაიოცა დირექტორმა.

— ეს კი გაგონილა: მაგრამ ის კი პირველად მესმის, რომ „ისპრავდომში“ შესულიყოს შენისთანა კაცი და იოლათ „აბრატნო“ გამოსულიყოს! — უპასუხა მეეტლემ.

დონ-კიხოტი.

„ზავკლუბის“ ძაღლი

ეს ამბავი მოჭორილი არავის ეგონოს, ანდა „პოეტური“ ფანტაზიის ნაზოდვარი. უბედურებაც იმაშია, რომ მწარე სინამდვილეა, რომელიც ასე იწყება:

ერთ - ერთ მუშათა კლუბში შედის უცნობი მოქალაქე, რომელსაც შემთხვევით შეჰყვება ძაღლი. ამას შენიშნავს, რა თქმა უნდა, კლუბის ადმინისტრატორი და ეტყვის:

— ამხანაგო, თქვენ გადაიხდით ჯარიმას 3 მანეთის რაოდენობით.

— რისთვის, ამხანაგო? — გაიკვირვებს მოქალაქე.

— როგორ თუ რისთვის? განა არ იცით, რომ მუშათა კლუბებში ძაღლებისა და სხვა წვრილფეხა ცხოველთა შეყვანა სასტიკად აკრძალულია? — ხმას აუწევს ადმინისტრატორი, რათა ავტორიტეტი დაიმსახუროს კლუბის გამგეს წინაშე, რომელიც იქვე ლუდს მიირთმევს.

— კი, მაგრამ არ ვიცოდი და მეპატიება, ამხანაგო.

— როგორ თუ არ იცოდით? — გაწიწმატდება „ტემპერამენტოსანი“ ადმინისტრატორი. — კითხვა ხომ იცით? მაშ წაიკითხავდი აი ამ კლუბის წესებს და მაშინ გეცოდინებოდათ!

— სწორედ ამ დროს მოქალაქემ თვალი შეასწრო კარგა მოზრდილ სეტერის სისტემის ძაღლს, რომელმაც ახლად გაფურჩქვნილ ზამბახის ძირში „იმასქნა“ და მიმართავს ადმინისტრატორს:

— განა ეს ძაღლი არ არის?

— ეგ შინაურია. — უპასუხებს იგი.

— როგორ თუ შინაური? განა ძაღლი როგორიც უნდა იყოს სულ ერთი არ არის?

— შენმა თავის ხეთქამ, ზავკლუბის ძაღლი და შენი წვინტლიანი ძაღლი ერთია!

ეროვნული ბიბლიოთეკა

„აქტიორი“

— გთხოვთ, ამხანაგო, ჩამწეროთ მე როგორც უმუშევარი აქტიორი!

— მიმართა მან შრომის ბირჟის თანამშრომელს.

— რამდენი წელია, რაც თქვენ ქართულ სცენაზე მუშაობთ?

— ტაკ სკაზატ, პრიბლიზიტელნო, 12—13 წელი, დაახლოებით.

— ვისთან ყოფილხართ სეზონში?

— საქართველოს ყველა დიდ რეჟისორებთან, გარდა საშა მარჯანიშვილისა, კოტე ახმეტელისა და აკაკი წუწუნავასი.

— სად გიმუშავიათ ამ ხნის განმავლობაში?

— საქართველოს ყველა დიდ ქალაქებში, გარდა ტფილისისა, ქუთაისის და ბათომისა.

— უმუშევრად რომელ წლიდან ითვლებით?

— 1917 წლიდან.

— რა როლებს ასრულებდით წინად?

— ტაკ სკაზატ, პრიბლიზიტელნო, ოტელოში ოფელიას ვთამაშობდი, მელიორში — ჰამლეტს, შილერის რაზბონიკებში — ყვარყვარე თუთაბერს.

— კმარა, კმარა! — შეაწყვეტინა ბირჟის თანამშრომელმა.

— ხომ ჩამწერთ?

— ჩაგწერთ კი, როგორ არა, ჩაგწერთ, მაგრამ იცით რა გითხრათ, ვშიშობ, რომ თქვენ მოგიხდებათ დიდხანს ლოდინი, რადგან...

— როგორ თუ დიდხანს ლოდინი! დღეს, როდესაც ქართული სცენა განიცდის კულტურულ და ტემპერამენტის მქონე აქტიორთა კადრის კრიზისს, თქვენ მე უნიჭოთ დამსახეთ?

— როგორ გეკადრებათ, პირიქით, თქვენ დიდი „ნიჭებიანი“ აქტიორი ბრძანდებით. არა, აქტიორი კი არა, რეჟისორი ხართ, ვნაიდან ეს პროფესია ახლა მოდაშია და თანაც ხელ საყრელი.

— კარგი, რეჟისორი ვიქნები, რახან თქვენ გინდათ და ასე სჯობია, მხოლოდ თუ ძმა ხარ, ბარიშნა, კვალიფიკაციაქმნილიათქო. ასე ჩასწერე, თორემ ხომ იცი, ისევ „ბეზრაბოტნი“ დავრჩები.

მართლაც არ გასულა დიდი ხანი მას შემდეგ, რაც ჩვენი „ნიჭებიანი აქტიორი“, უკაცრავად, რეჟისორი, ერთ - ერთ კლუბში დრამწრეს „პატენტიან“ რეჟისორად მოევლინა.

„პოსრედრაბისს“ მიუძღვის ღვაწლი“ ამ საქმეში თუ პროფსაბჭოს კულტგანყოფილებას... აი ვაპროსი.

დონ-ჟიხოტი.

— წადი, კაცო, გასწი, რალას უყურებ.

— მოიცა, მესამე ხელი არ მაბია ხომ ხედავ? ორი ამ ხიდს უნდება და მესამე კი ცხვირზე მოსაჭირებლად აღარ არის. უამისოდ კი წინ წასვლა შეუძლებელია. ისეთი სუნი მოდის ამ მილიციის სამმართველოდან.

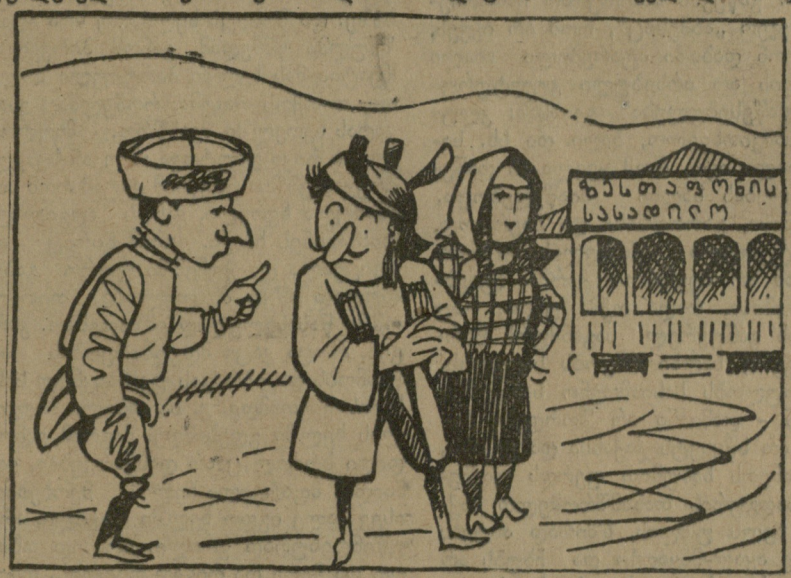

— წამო, კაცო, შევიდეთ აგერ ამ სასადილოში და ვისადილოთ!

— არ შემიძლია, ჩემო კარგო. ხომ ხედავ ცოლი მახლავს. მაგ სასადილოს გამგე კი ქალებს საკუთარ სახლში უვარდება, და სასადილოში რა ხეირს დააყრის!

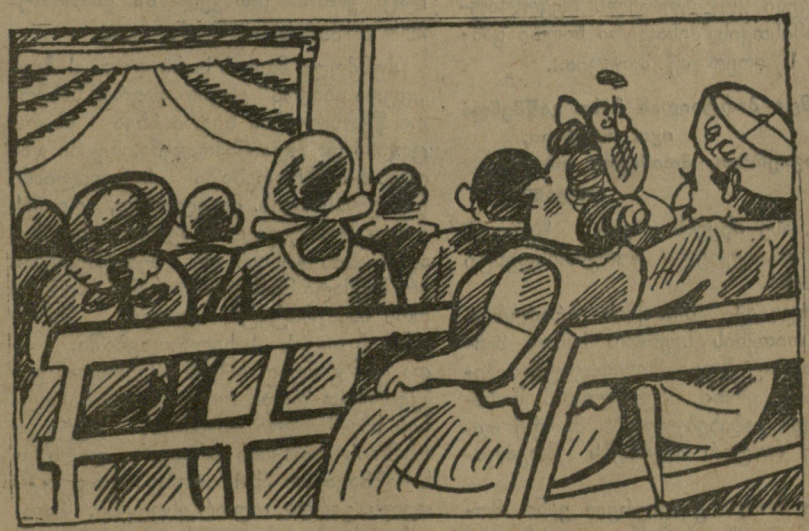

— წამო, კაცო, ჩვენი ადგილები მოვნახოთ წინ, ბილეთები მანეთიანი გვაქვს.

— მოიცა, ვერა ხედავ რომ იქ უკვე სხედან. ალბად ჩვენზე უფრო ადრე იმათ უყიდიათ ბილეთები. აქ ხომ მისწრებაზეა ადგილის დაკავება და არა ბილეთის ღირებულების მიხედვით.

ჯოჯოხეთის კუთხე

აბაშის სადგურის ბაქანზე მოგროვილ ხალხის ქაქანზე.

საოცარი ჩვეულება სჭირს ზოგი პროვინციალური კუთხის ხალხს, ნამეტნავად, სადაც რკინის გზის სადგურია მოთავსებული. ცნობის მოყვარე ხალხსა ჰგონია, თუ სადგური იმიტომ ჰქვია აღნიშნულ დაწესებულებას, რომ იქ უეჭველად, უნდა თუ არ უნდა, ნიადაგ ხალხი უნდა იდგეს.

ასე არის აბაშაშიც, როგორც ამას იწერება ჩვენი კორესპონდენტი „აბაშელი ვორექბოში". აბაშაშიც კი არა, აბაშა ამ მხრივ პირველიც კი უნდა იყვეს. საბჭოთა წყობილების დამკვიდრების შემდეგ, რომელმა დაბამ არ გაიწია!... ამ საერთო გაწევას აბაშაც არ ჩამორჩენია. ჯერ „აბჰესიც", რომ არ იყვეს, თვითონ დაბაში აუარებელი ახალი აქამდის არ არსებული კულტურული დაწესებულება გაიხსნა: კლუბი, სამკითხველო, ბაღი და სხ. საფიქრალი იყო, რომ ყველა ამ დაწესებულებას ხალხი მიაწყდებოდა, ცოდნისა, გართობისა და საერთოდ, კულტურული წინსვლის მიზნით. მაგრამ არ შეგჭამოთ ჭირმა, (ციებცხელებისა, რაღა თქმა უნდა, რაც აბაშის განუყრელ საგანძურს წარმოადგენს) ხალხი რჩეობს სადგურს, იქ პოულობს სასიამოვნო სადგურს, დღიან - ღამიანა არ შორდება ბაქანს, არ სწყვეტს ქაქანსა და ყაყანს, ერთმანეთს ხახუნით ფერდს უფშვნის, სადგურის თანამშრომელთ საქმეში ხელს უშლის, ხშირად ასტეხს ხოლმე აყალ-მაყალსა და ჩხუბს არ სწყალობს იქვე ახლოს ბაღსა და კლუბს, არც სამკითხველოს დიდათ ეტანება ბაქანზე ყუნცულისათვის კი დრო სრულიად არ ენანება. შაბაშ ჩვენი კულტურული რევოლიუცია! ამისთვის შესაფერი ხალხი განგებას სწორედ აქ მოუცია...

თუმცა პარტიიდან მიხი გაწმენდა იყო ადვილი, სამაგიეროთ, მოიმაგრა თბილი ადგილი!

აი, ასე იწყებს თავის წერილს ჩვენი ქიათურელი კორესპონდენტი — ახალი.

ახალი აქ თითქმის არაფერია. არის თითქმის საერთო სენად მიჩნეული, თუ ზოგი მოხერხებული პიროვნება, ერთი ადგილიდან მოხსნილი და გაბახებული, მეორე ადგილზე როგორ ახერხებს მოკალათებას.

ასე მოხდა ქიათურელ ვანო მოდებაძის ცხოკრებაშიც. ცხადია, რომ მოდებაძე სხვებზე ნაკლები არ უნდა იყვეს, ხელის მოდებაზე. პარტიიდან კაცი გარიცხეს, მარგანეცის შავი ჭუჭყისაგანაც გარეცხეს, ე. ი., ადგილზე ხელი დააბანინეს და ასე უსაქმოთ დასტოვეს. მართალია ცოტა გრილი სამუშაო ჰქონდა ვანოს, მაგრამ მაინც არა უშავდა: როცა უკეთესის ღირსი არა ხარ კაცი, ესეთი გრილი სამუშაოც თავვის სოროსავით თბილ ადგილად არის ჩასათვლელი. ამასთან გრილი ადგილი რამდენიმედ ნაკლებ სახიფათოც არის. სულ სხვაა თბილი ადგილი. შენს მტერს იმისთანა? ვინაა, რომ ასეთ თბილ ადგილს არ უთვალთვალებდეს? მუშგლეხინი თუ მსუბუქი კავალერია, სუყველა მისი მტერია. ისევ შედარებით ეს გრილი ადგილი სჯობია! ამბობდა თავისთვის ვანო მოდებაძე, სანამ ეგრედწოდებული პარტიული წმენდა არ შეიწუხებდა თავს მისთვის ხელის მოდებაზე. და მოსდევა ხელი თუ არა აღნიშნულმა წმნედამ, ვანომ პირველად შეატია მას ხელში პარტიული ბილეთი, თითქოს თაგვმა, რომელმაც ესაა, კატას ხვრელში შეასწრო, მხოლოდ კუდის რიკი დაუტოვა ამ უკანასკნელს ბრჭყალებშიო. მაგრამ კატამ რომ მოინახულა ხვრელი, ვანოს ადგილზეც დააბანინეს ხელი. ვანომ ნირიც არ შეიცვალა და ქუჩებში უფრო გაბედულად იწყო მსვლელობა, თითქოს ომში წასასვლელად ემზადებაო. კარგია, როცა კაცი მდგომარეობას არ უთმობს და იბრძვის უკანასკნელ სისხლის წვეთამდე, ე. ი., თბილი ადგილის ხელში გდებამდე. მაგრამ ვანოს დიდი ბრძოლაც არ დასჭირვებია, ვინაიდან მფარველი ხელის მეოხებით ისევ მალე იგდო ხელში ადგილი, არა უწინდებურად გრილი, არამედ თბილი და მერე რა რიგად თბილი!.. თვითონ განსაჯეთ! დანიშნეს ფურნის გამგეთ!..

ფოთს აკრავს დიდი კუნძული, სადაც ქოხ-სამკითხველოში გამართულია ყოველდღიური ძუნძული...

ძუნძული მგლის სირბილია. ეს ჩვენ „დედა ენიდან" ვიცით. მაგრამ საბჭოთა წყობილებამ ბევრი სხვა ახალი ცოდნა და ცდა წამოაყენა, ბევრი გზა დაისახა ცხოვრებაში სარგებლიანი წინსვლისათვის. მაგალითად, ფოთის დიდი კუნძული რომ ავიღოთ, თუ მას ადამიანის გენიამ და შემოქმედებამ არ შეჰმატა მომავალში რამე, საეჭვოა რომ მან ეპიტეტი—„დიდი" შემოინახოს თავის სახელწოდებაში. ან და ვინ გინდათ თქვენ ამიერიდან გააკვირვოთ დიდი ლაფითა და ბაყაყების ხმა-მაღალი ყიყინით? მეტი კი აქამდის თითქმის არაფერი ღირსშესანიშნავი არ ახასიათებდა დიდ კუნძულს, გარდა, თუ არ ვსცდები, მაიაკისა, რომელიც კუნძულს სახელად ეკუთვნის, თორემ სახედვად და სახსოვრად ზღვისაა.

მაგრამ აი, საბჭოთა წყობილების დამყარების შემდეგ, აქ მართლაც გაჩნდა ბევრი რამ ახალი, ახალი კულტურის უებარი ფაქტორი. ერთ ასეთ წამოწყებათ უნდა ჩაითვალოს ვაჭარ ქითანავას დიდ შენობაში მოთავსებული ქოხ-სამკითხველო. სამკითხველო, როგორც სახელი გვიჩვენებს, კითხვისა და განვითარებისათვის არის მოგონილი. მართალია, განვითარება მეტის მეტად ზოგადი ცნებაა, მაგრამ არც იმდენად ბნელი, რომ თავის განვითარების ფაქტორებიდან იგი კაცმა მხოლოდ ფეხების განვითარების უბრალო საჯეკნ ასპარეზამდის დაიყვანოს. აღნიშნული სამკითხველო კი, თავისი ხელმძღვანელის წყალობით, დასულია სწორედ ამ დონემდე, კორესპონდენტი „ამირანი" მიჯაჭვული ამირანის გულის ტკივილით გვაუწყებს თუ აქ, ამ სამკითხველოში ყოველ დღე (და ხშირად ღამითაც) ისმის შიგ მხოლოდ სიმღერა და ცეკვა. ცეკვა იმდენად გახშირებული ყოფილა ამ სამკითხველოში, რომ იატაკი გადალესილ გადაქლესილა და, სადაცაა, ლამის ბაკერიც გავარდეს მას.

აი, სად ყოფილა სამკითხველოს დანიშნულება გაგებული სწორედ თავ-უკულმა! ქალაქი რომ სთქვა შენ და შიგ დიდი კუნძული, რით ჩამოუვარდებოდა ამას, მაგალითად, იქვე მგლების ძუნძული?!.

ავტო, კარგი, „კადილაკ"-ი, მართავს შურა კანდელაკი!..

ყველაფერი კარგია, რაც კარგათ არის აწყობილი. მაგალითად, „ავტოპრომტორგი" თავისი ავტოებით ცნობილია საბჭოთა ქვეყანაში. ისიც ცხადია, რომ ავტოებს შოფერები ეჭირვება, ხოლო შოფერებს კაი რიგიანი შერჩევა. განსაკუთრებით აუცილებელია ეგ შერჩევა ისეთ ადგილებზე, სადაც მგზავრთა გადაყვანა ხდება მასსიურად. მაგრამ რას არგებს ჯერ „ავტოპრომტორგს" და შემდეგ—საბჭოთა ქვეყანას ისეთი შოფერი, როგორიც შურა კანდელაკია: წარსულში მიკიტანი და, მაშასადამე, თავისი ბუნებით ანტისაბჭოებრივი ელემენტი, ხოლო ამჟამად შოფერი, მაგრამ ისეთი შოფერი, რომელსაც ქუთაისიდან წყალტუბომდე ისე ვერ გაუვლია გზა, რომ ორი ბოროტმოქმედება მაინც არ ჩაიდინოს, თუ მივიღებთ მხედველობაში ამ ადგილებს შუა გზის სიმოკლეს და იმას, რომ შოფერი კანდელაკი გზაში ავადმყოფ მგზავრს ლანძღვა გინებით ათრევს ავტოდან ძირს და, მის ნაცვლად, თავის ნაცნობ ლამაზ ქალს ისვამს ზედ, ცხადია, კანდელაკის სივერაგეს სიგრძე და სივრცე ველარ საზღვრავს: იგი ყოველს წრეს არის გადასული და „ავტოპრომტორგსაც" ევალება მისი, რაც შეიძლება შემოკლება, რა თქმა უნდა, ქუთაისიდან წყალტუბომდე გზის უზიანოდ და უმარცხოდ გავლის მიზნით მაინც.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სახკინმრეწვის ქრონიკა

◆ სახკინმრეწვის აპარატის მომავალ „ჩისტისთვის“ დიდი მზადება ტარდება: არსდება მარქსისტთა წრე ყოფილი თავად-აზნაურებისთვის, რომლებიც ამჟამად მუშაობენ სახკინმრეწვში. მსახიობ შაქრო გურამოვის მეთაურობით ნაყოფიერად ტარდება ანტიალკოგოლიური ლექციების სერია. შედგენილია სია იმ თანამშრომელთა, რომლებმაც მოისურვეს გვარების გამოცვლა. მთელ რიგ სპეცებს გამგეობაში შეუტანიათ თხოვნა სპეც-ჯამაგირების დაკლების შესახებ.

◆ რეჟისორ კალატოზიშვილმა 6 თვის განმავლობაში დაამთავრა „ტიპაჟი“-ს ამორჩევა თავის როლისთრათისთვის სვანეთის ცხოვრებიდან. მთავარ როლისთვის იყო გასინჯული 127 ლამაზი ქალი, რომლებშიც ჯერ-ჯერობით არცერთი არ აღმოჩნდა კალატოზიშვილისათვის მისაღები. უკანასკნელს განზრახვა აქვს „გეროინია“ გამოიწეროს გერმანიიდან.

◆ რეჟისორ მაკაროვმა დაამთავრა სურათი „ჩქარი № 2“, რომელშიც ამიერ-კავკასიის რკინის-გზის სამმართველოსაგან მიიღო 5000 მან. ჯილდოს სახით. ამნაირი გულუხვობა ამს. პოზდეევის მხრივ გამოწვეულია იმით, რომ რეჟისორ მაკაროვს არცერთი რონოდა და ორთქლმავალი არ დაუტოვებია გადაუღებლად.

◆ ამს. მიშა ჭიაურელი „საბა“-ს გამარჯვების შემდეგ, სცენარისტ ტრეტიაკოვის რჩევით, მიემგზავრება ჩინეთში ახალ სურათის გადასაღებად.

◆ შაქრო ბერიშვილს განზრახვა აქვს თავის ახალი დადგმისთვის არცერთი ლამაზი ქალი არ აიყვანოს და ამით დაამტკიცოს, რომ ულამაზქალოთ შეიძლება ლამაზი და სარგებლიანი სურათის დადგმა. მის სურათში მთავარ როლს თამაშობენ ორი მოხუცი დედაკაცი, რომელთაგანაც ერთი უნდა იყოს ძალიან ულამაზო. ამის გამო სახკინმრეწვი ყოველდღე სავსეა სიდედრებით, დედამთილებით, ქვრივებით და ინვალიდ მოხუც ქალებით. პოსრედრაბისი ძალიან კმაყოფილია, რადგანაც ამ მანდილოსნებს პროტექციონიზმის და წათლიმამობის სუნი არ ასდით.

◆ სახკინმრეწვს მოუწვევია განთქმული უკრაინა-რუსეთის რეჟისორი წუწუნენკო, რომელიც დასდგამს დიდ ოთხსერიან „ბოევიკს“ სახელად „პონაპრასნო მალჩიკ ხოდიშ, პონაპრასნო ნოჟკი ბიოშ“. სურათის ხარჯთაღრიცხვა ნახევარ მილიონს აღემატება.

◆ დამთავრდა უზარ-მაზარი ატელიეს შენება. ატელიეს ნახევარი ტერიტორია უკავია იმდენად ღრმა და განიერ ჰაუზს, რომ შეიძლება შიგ მთელი სახკინმრეწვის დახრჩობა.

◆ სამხატვრო საბჭოს დაუდგენია მოაწყოს კვირაში ორჯერ საზეიმო საღამოები შამპანიურით, ზაკუსკებით და ხმელი და ნედლი ხილით. სტუმრების სიაში პირველი ადგილი უპირავთ ჩვენ მწერლობას და ლიტერატორებს, რომლებიც ამნაირად იქნებიან ჩაბმულნი სცენარებზე წრეში. მუდმივ ტოლუმბაშად „წამოწეულია“ სასცენარო განყოფილების გამგე ლორდ გიდონი.

◆ საქართ. პრესა შეუდგა რუსეთის და უკრაინის გაზეთ-ჟურნალებიდან სახკინმრეწვზე ამ ბოლო ხანებში დაწერილ რეცენზიების გადმობეჭდვას. ეს გაუადვილებს საქართველოს მკითხველებს გაიგოს, თუ როგორ მუშაობს სახკინმრეწვი—რა ნაკლი და მიღწევები აქვს მას თავის მუშაობაში.

ხალომეშვილი.

ერთ დღეს სურამში

ჩავჯექით მატარებელში.

მოაგარაკე ქალებმა გააბეს ბაასი.

— თქვენ სურამი ძლიერ მოგიხდებათ, ციებ - ცხელებისათვის უეზარი წამალია!

— ჩემს ჯიბის ციებ - ცხელებას სურამი კი არა, ვეღარაფერი მოარჩენს! — გავიფიქრე, მაგრამ პასუხი არ გამიცია.

— იქ სურამის ციხეს ნახავთ, ზურაბი რომ ჩააყოლეს კედელში.

— სურამის ციხეზე გამახსენდა. ჩვენში სკოლა დავიწყეთ მეშვიდე წელია. მის აშენებას არ დაადგა საშველი, ახლა სოფელმა გადავწყვიტეთ ჩვენი თემის განათლების განყოფილების გამგე ზურაბოვი მოვაყოლოთ კედელში, იქნებ მაშინ აშენდეს სკოლა! — იხუმრა ერთმა გლეხმა.

— ოთახი ხომ არა გაქვთ, ამხანაგო გასაქირავებელი.

— ეს საგიჟეთია, ამხანაგო! — ცივად მომიგო კარის კაცმა და თან თავისთვის ჩაიცინა.

— საგიჟეთში შემიყვანე. ესლა მაკლია! — მისაყვედურა ცოლმა.

— ბევრი აღარაფერი გაკლია,— დავაპირე თქმა, მარა ვერ გავბედე.

როგორც იყო, ვნახე ერთი ოთახი, ისიც საგიჟეთის ახლოს.

სახლში სახლის პატრონი მამაკაცი არ დაგვხვდა, მის ცოლს მოურიგდი.

ამ დროს შემოვიდა სახლის პატრონიც. შევხედე თუ არა, ნემსივით დამესო გულზე, როცა ახალგაზრდა, ლამაზი და ბრგე ვაჟკაცი დავინახე. ხელად უარი ვთქვი ოთახზე.

— რატომ არ გინდათ ჩვენი ოთახი ამხანაგო? თქვენ ცოლ-შვილს დედოფალივით შევინახავთ! — მომიგო სახლის პატრონმა მამაკაცმა.

— დედოფალივით რომ მოუვლი, სწორედ მისთვის არ მინდა. ცოლი, დამძვრება ხელიდან. შეყვარებული ნათხოვი არ მყავდეს მაინც! — გავივლე გულში, მაგრამ რას გავაწყობდი, როცა ცოლიც შემომჩინდა:

— დავრჩები აქ, კარგია; მე ძლიერ მომწონს! — გარკვევით არ უთქვამს თუ რა მოსწონდა:

დავბინავდით.

გულმოსული გამოველ ბაზარში. შევედი წითელ სასადილოში და ღვინო მოვიკითხე. ვხუხე ნაღველის გასაქარვებლად. ახირებული წესი ყოფილა სურამის წითელ სასადილოში: არც ჩეკი, არც კონტროლი. სასადილოს გამგემ ერთი ორად გადამაყვანა ნახარჯი და ჩააჩხრიალა დახლში.

— უჩეკოთ რატომ ვაჭრობთ. ბოროტმოქმედება რომ მოხდეს, როგორ გამოჩნდება გზა-კვალი? — ვკითხე მე.

— რა ვქნა, ხალხი არა გვყავს. სასადილოს ზარალს არ ვანახვებ და მოგებაზე ვინ შემედავება. სიმართლე გითხრა, ჩემთვის ასე სჯობია. რა საჭიროა ჩეკი, ქაღალდები, ეს ხომ ვოლოკიტაა! — ხელად მომეჭრა სასადილოს გამგემ.

წითელ სასადილოდან გამოველ თუ არა, გამახსენდა, რომ ბავშები მშივრები იყვნენ. შევიარე პურის კოოპერატივში.

— ეგ რა არის ამხანაგო, პურს ყიდი, თუ ცომს?

ჰმ! მამაცხონებულო, ამასაც რომ გაძლევ, მადლობა მითხარი!— გულმოსული მითხრა მეპურემ.

— თქვენ რატომ სწუხდებით. პურს ჩვენ მოვიტანდით! — მომეგება სახლის პატრონი მამაკაცი და თან „პადრუჩკი“ გამიკეთა.

— ოჰო, დაიწყო, რაღა იშკილები! — გავივლე გულში.

საღამოს შევახტი მატარებელს და გამოვემშვიდობე სურამს, როცა მატარებლიდან სურამის ციხე დავინახე, მწარედ ჩავიღიღინე:

სურამისა ციხეო,
სურვილითა გნახეო,
ჩემსა ცოლსა შენ გიტოვეო,
ჭკუით შემინახეო.

ივანიკა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დრო უპოვა

— ოო, სევასტი, საით მიეჩქარები, მეიცა პატარა, შე კაცო, ხანძარზე ხომ არ მიხვალ!

— მაცა, მაცა, არა მცალიან!

— დეითქვი, ბოშო, სული და წადი მერე.

— სმოლოჩ!..

— რაია, კაცო ვინ გაგახელა, არ იტყვი?!.

— მაგას იგი ვგონივარ მე... რა ქვიანა...

— ვინ გონიხარ, რა გონიხარ, რაშია საქმე?!.

— აგერ მყავს ახლა მუჭში გამომწყვდეული.

— ვინ, ბოშო, რაშია საქმე!

— პადლეცი, მაგას იგი ნუ გონია!.. აწი ველარ გამექცევა. პარტიის წმენდაზე მივდივარ ახლა და უტირებ ყოფას! დურაქი!..

— ვინაა, კაცო, ვინ გაგაჯავრა, არ იტყვი?!.

— ვინაა და იგი ტყლაპაძეა, თუ ჰაკი თხაი! კამბეჩის ფოლს რომ მიუგავს ის ნიკაპი! ტყლაპაძეს ხომ იცნობ, კაცო, ჩვენ ბუღალტერს?

— კი, რავა არა.

— შენ ქე იცი წელიწადი უბრათ ვარ მასთან.

— აწი?

— დედას უტირებ მე მას! აპა რავა ეგონა მას, რავა! მე ვერ გოდუხდიდი მაგიორს თუ!

— რას, კაცო, რატომ?

— შენ ქე იცი ჩემი ევტიხი, შარშან ჩვენ კაპიტონთან რავა მოვაჭახრაკე საქმე. ის იყო მივალებიე სამსახურში ჩემი ცოლის დის შვილი... ხო, რეზოლიუციაც ქე დაადვა ზედ პრაშენიაზ, მარა გამოვარდა ეს მაიმუნი ტყლაპაძე და მორთო ყვირილი, რომე ცოლის დის შვილს აყენებს სამსახურშიო და აგი მოკვარახჭინებული საქმე თელათ დამინგრია! დედას უტირებ მას, თუ სევასტი ვყოფილვარ, დამაცადოს! მისი სული ჩემ ხელშია ახლა. ვენაცვალე ვინცხამ ეს პარტიის წმენდა მოიგონა, თვარა მისი ჯავრი საფლავშიც არ მომასვენებდა.

— მერე, რა გინდა რომ უქნა! მუშა კარგია, ენერგია დიდი აქვს, ცოდნა და ყველაფერი, ნეტა მაგისთანა პარტიის წევრები მოგვცა ყველა.

— მუშა კაცია, თვუ რაცხაა, მე ამ საქმეს არ დავტოვებ, იცი შენ, რომ ის ქუთაისელი ყოფილა?

— რაა მერე, რომ ყოფილა!

— რა და შვიდი დღეი კვირეში! მაცა ლაპარაკი და გაიგებ ყორისფელს. ხოდა... მამიჩემის ბიცოლის დედამთილის გერი რომაა, სევერიან ჯანჯღავა, ქე იცი შენ. იგი ქუთაისში დაბერდა კაცი და თელი ქალაქის ამბავი სულ ტოჩი-ტოჩ იცის ყორისფელი. იმან მომიყვა ყველაფერი მაგ ტყლაპაძეებზე. ერთი ტყლაპაძე დიდი ვაჭარი ყოფილა ბაკალიონის.მეორე ტყლაპაძეს საკუთარი სახლები ჰქონია, მესამე, იგიც ტყლაპაძე ყოფილა და ოთხივე საქონლის დიდი ვაჭარი ყოფილა, მეოთხეს სამი ვაჟი აფიცერი ყოლია ძველათ. მეხუთე ტყლაპაძეს, რასაკვირველია, შვილი ყოლია კამანდერი და კომუნისტების შემოსვლის დროს გამოქცეულა ქუთაისიდან.

— მაგი კი მარა...

— რა, მარა, რა! რომ გამოგიყლაპავს მაგ თვალები, შე კაცო, რომ გელაპარაკები გეიგონე!

— კაი, თუ გინდა ის ტყლაპაძეები ყოფილან: ვაჭრები, აფიცრები... ეს ეპიფანე ტყლაპაძე რა შუაშია?..

— ვაი, შენს პატრონს უბედურს! ტყლაპაძეა ხომ მაგიც, ხვადაგიანი ხომ არ არის!

— კი ტყლაპაძეა, მერე!

— ხო და... ყველა იმ ქუთაისელ ტყლაპაძეებს მე მას მივაკარებ, ყორისფელს დაუკაკლავ ჩისტის კომისიას და მერე დეიძვრინოს თავი თუ ბიჭია. მე ეს ამბავი „ტანტაროზშიაც“ გავგზავნე, მარა არ დამიბეჭდა რედაქციამ. ნიჩავო, მე მას გაუხსენებ როცხა იქნება. იმ ტყლაპაძის ამბავს კი ყორისფელს მოვახსენებ ჩისტკის კომისიას. იგი იქანა სულს ვერ დაბერავს, მალაზიებსაც, კამანდერსაც და აფიცერსაც. მოდგეს მერე და უგოს პასუხი კომისიას. ისიც უნდა გევიგო, იმ „ტანტაროზის“ რედაქციაში ხომ არავინაა ქუთაისელი! აპა, არა მცალიან ამდენი, ნახვამდის!

— მეიცა, კაცო, მეიცა!..

— აჰ, შენ არ მომიკვდე! ჩისტის კრებაზე დამაგვიანდება და დევიღუპები!

წოდები.

ქვიშხეთი

კოოპერატივში ქურდებმა ჭერი ამოსჭრეს ღამითა;
წავიდენ დატვირთულები ფართლით და სხვა რამითა,
თუმცა თვალით არ აკლდა საქონელს დანაკლულება,
მაგრამ გამართლდა სწორედ დღეს ბრძენი კაცისა თქმულება.
შალიკომ ჩოთქი ჩააგდო, აუხდა გულის ზუმანი.
და დანაკლისი დუქნისა გახდა სამასი თუმანი.
აღელდა სოფელ - ქვეყანა, აგვიხმაურდა გლეხები:
ვინაა ხალხის გამფუქვნელი, ან ვინ შეგვადგა კეხები?
თვით გოგი კარზედ მოგვადგა მილიციელთა ამალთი,
კოოპერატივის სიკეთეს სოფელი მაშინ დარდობდა,
როცა ლონლაძის ოჯახი სულყველა შიგ ნავარდობდა;
კაცო არ მიკვირს თუ იცი, სად გაგონილა ეგები:
ნოქრის ოჯახსა ქონოდეს დუქნისა გასაღებები.
რა საჭიროა. ეჭვი მაქვს ამ სამას თუმნის კლებაზე;
ნუ თუ არავინ იფიქრა ეთქვა რაიმე კრებაზე.
საქმის მიჩქმალვას ლამობენ სანდრო, ნიკალა, სოგრაი.
ნეტავი მართლა თუ შესძლონ იმათ გაუხმეთ გოგრაი?
სოფელში ხმები მიმოქრის თითქოს მომქმედნიც იციან.
მაგრამ შიშობენ პირში თქმას, მყის ცხადად გადაფიციან
ჩანგალი ყველას უშველის ნალესი, ბასრი ფხიანი;
უნდა მოვნახოთ ვინც ამ ხალხს კარს მიაყენა ზიანი.
კოოპერატივის ზავ-ნოქარს ეყოფა თ გასისინება...
„ეპო“ვ მოხედე ქვიშხეთლებს, თორემ შენც გხვდება გინება.

„ამირახთან“.

ხორგა

ალმასკომის თავმჯდომარეს

პილატე—ჯან, შენსა მზესა,
ეს რა მოხდა, ან რა ჰქენი;
ასე როგორ ამოაშრე
ხორგა ლაფით დამამშვენი?
გზები გაგყავს, „(ტაძრებს ანგრევ“.
თვითონ იცი დანარჩენი!),
მე თვით ვნახე, რომ გყოლია
„დარდასმული“ ლაფში ცხენი!
მაგრამ მითხარ, სკოლისათვის
მოტანილი თეთრი ქვები
ასე უნდა გქონდეს წლობით
დაზორვილი, როგორც მთები?!
ამ საკითხზე მსურდა შენთან
მეგობრულად საუბარი...
„არ გეცალა“!.. ზუგდიდს იყავ,
ენატკბილად მოუბარი....
შენი ძებნით დავიქანცე,
ვერ გიპოვე ცოცხალ მკვდარი,
და ჩემ სურვილს გაბრაზებით
ზორბა წიხლი ამოვკარი!
ამ დროს გზაში მიხა შემხვდა,
მხრებში ხელი ჩამატანა
და ეს ლექსი, გულსაკლავი
გესლით, ღვარძლით დაატანა;
—„ამ სკოლასა... იმ დუქანსა..;
ნახევარ გზას... იმ ბაქანსა..;;
უქმად ჯდომას და ყაყანსა,
აღარ ვცემო მე თაყვანსა“
დამერწმუნე: მითქმა-მოთქმა,
ჩვენს სოფელში ასე ივლის.
ჰო და, ძმაო, სჯობია, რომ
გადმოსკუპდე ისევ ტფილისს!

ან—ი.

ნაგვის ყუთი, ნაგვის ყუთი,
თვე გავიდა უკვე ხუთი.
არვინ ფიქრობს მის გაწმენდას,
ნაგავია ათი ფუთი.

ცნობათა მილება

ფოთში. ვალიკო ოგოლისშვილს. ჩვენც სწორედ ობოლისშვილებისა, ქვრივების და ღარიბ-ღატაკის ერთგული ხალხი ვართ, თორემ ამდენად თავსაც არ შეგიწუხებდით თქვენი შარადის გულისთვის. შარადის ახსნა-განმარტებას თუ დავუჯერებთ, თქვენ სავსებით მართალი ხართ და თქვენი საშარადე სიტყვაც: „აგარაკი" მართლაც სეზონის შესაფერი სიტყვაა. მაგრამ ამ თქვენს ახსნა-განმარტებას თქვენვე არღვევთ იქვე, თქვენსავე შარადაში.

ჭიათურაში. თეკლეს ბიჭს. თეკლეს დაურჩეს თქვენი თავი და ჩვენ კი იგი ჯერ-ჯერობით არაფრად გაშოგვადგა. ხუთი თქვენი გმირიდან ჩვენ ერთიც კი ვერ ავირჩიეთ ისეთი, რომლის ჩვენს ჟურნალში მოთავსებაც შესაძლებელი ყოფილიყვეს.

ჩოჩხათში. შანცს. თქვენი გლეხკომის გამფლანგველები უეჭვოდ დასაგმობი ხალხია, მაგრამ დასაგმობი და საძრახი პიროვნება რომ საძრახივე ლექსით მოიხსენიოთ, უთუოდ წინააღმდეგს მიაღწევთ. მაგალითად ასეთი ტაეპი თქვენი ლექსიდან:

„მან სიტყვა ასე წარმოსთქვა::
„გლეხკომს ვზრდიდი ვით შვილსაო,
მე იმან გადამაცდინა
ღმერთი გაუწყრეს ფულსაო"...

როგორ ფიქრობთ? აშავებს თუ არა ეს ტაეპი მელიტონს, როგორც გამფლანგველს?! იქნება, კაცი ფულმა გადააცდინა და არა გლეხკომმა. თქვენი ლექსიდან კი ეს ასე ნათლად არა სჩანს არც ლოიკურად და არც შესაფერი სასვენი ნიშნებით. მაშასადამე, შორეული შკითხველი მოკლებულია ყოველგვარ საშუალებას იქონიოს მელიტონზე ნათელი და გარკვეული წარმოდგენა.

აქ. ცისკარას. თქვენი ნაკაზები „სახკინმრეწვს" უფრო საახალწლო მილოცვებს მოგვაგონებს. და რადგანაც ახალი ჯერ-ჯერობით არაფერი ისმის „სახკინმრეწვიდან", ამიტომ ვბეჭდავთ მხოლოდ ერთიერთ ტაეპს სანიმუშოთ:

„ნიჭი გაქვს, ალაც ხელს გიწყობს,
ბევრი მრუდი გაქვს დღიურში,
მშრომელ თაობას აღზრდა სწყურს,
„ნავასტრი", მიშა, შენ „უში"...

„ზაჰესში. „უიქა"-ს. თქვენი იშხნელი, ამდენი კაცის მიმფშვნელი თუ კი არის, როგორც ამას თქვენ იწერებით, ნუ თუ ახლო-მახლო ამას თქვენს მეტი სხვა ვერავინ ხედავს? მაშ, ჩვენს „ზაჰესს" სინათლე ჰკლებია, უფრო ადრე იმას დავიჯერებთ, რომ თქვენ ლექსს გარეგანი შნო აკლია, ხოლო შინაგანი შინაარსი, კონკრეტულობა და სიმართლე, ვიდრე იმას, რომ „ზაჰესს" სინათლე აკლდეს.

ქუთაისში. თეთრა-მიწელს. თუ თეთრა-მიწას მევახშეები აწვალებენ და მათ ხელში ჩაყრილი ღარიბი ხალხის ხვედრი თქვენ კი გაინტერესებთ, ეცადეთ დაუკავშიროთ ისინი ახლობელ საკრედიტო ამხანაგობას. ასეთი ლექსების წერას ისევ ესა სჯობია.

ბათომი. ფვეტს. იწერებით:

მე კი მიკვირს: როგორ იტანს
ამდენ ძრწოლას ტროტუარი?
სტრიეკიან ქალთ, მოელვარეთ
გააქვთ ყველგან რიტუალი"-ო.

მამა გიცხონდებათ, რომელ რიტუალზე ლაპარაკობთ? ასეთზე ხომ არა:

ლექსში—„რიტუალი",
თავში—ბიტუალი?!

ლანჩხუთი. ბ. ლანჩხუთელს. რა საჭიროა ჩვენი გულის მომარბილებელი სიტყვები და გრძნობები თქვენს ლექსში „ვაჭრის გოდება" შემარბილებელი სიტყვები იმდენია, რომ არცერთ აზრს, შიგ გამოთქმულს, აღარ შერჩენია რაიმე სიმკვეთრე: ყველა, ასე ვსთქვათ, ფელამუშივით იდღლაბება. ეს, რა თქმა უნდა, იუმორი არ არის. არც ის მართალი, რომ, რადგანაც თქვენც ლანჩხუთელი ხართ, და ის ვაჭარიც, რომლის შესახებაც თქვენ სწერთ, ალბათ, ლანჩხუთელია, ყველა უბედურება თითქოს ამისაგან წარმოსდგებოდეს. აქედან წარმოსდგა ჯერ-ჯერობით ერთად ერთი უბედურება: ესაა თქვენი ლექსი!

— მიგიღებთ იმ შემთხვევაში, თუ სასოფლო-საშეურნეო გადასახადი შეწერილი არ გქონდათ.

— არ გვქონდა შეწერილი... ჩვენებრ ღარიბი სხვა არ არის სოფელში...

— რაო? სოფელიო?! სოფლელებს ჩვენ არ ვლებულობთ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

„ცუდი დრო“

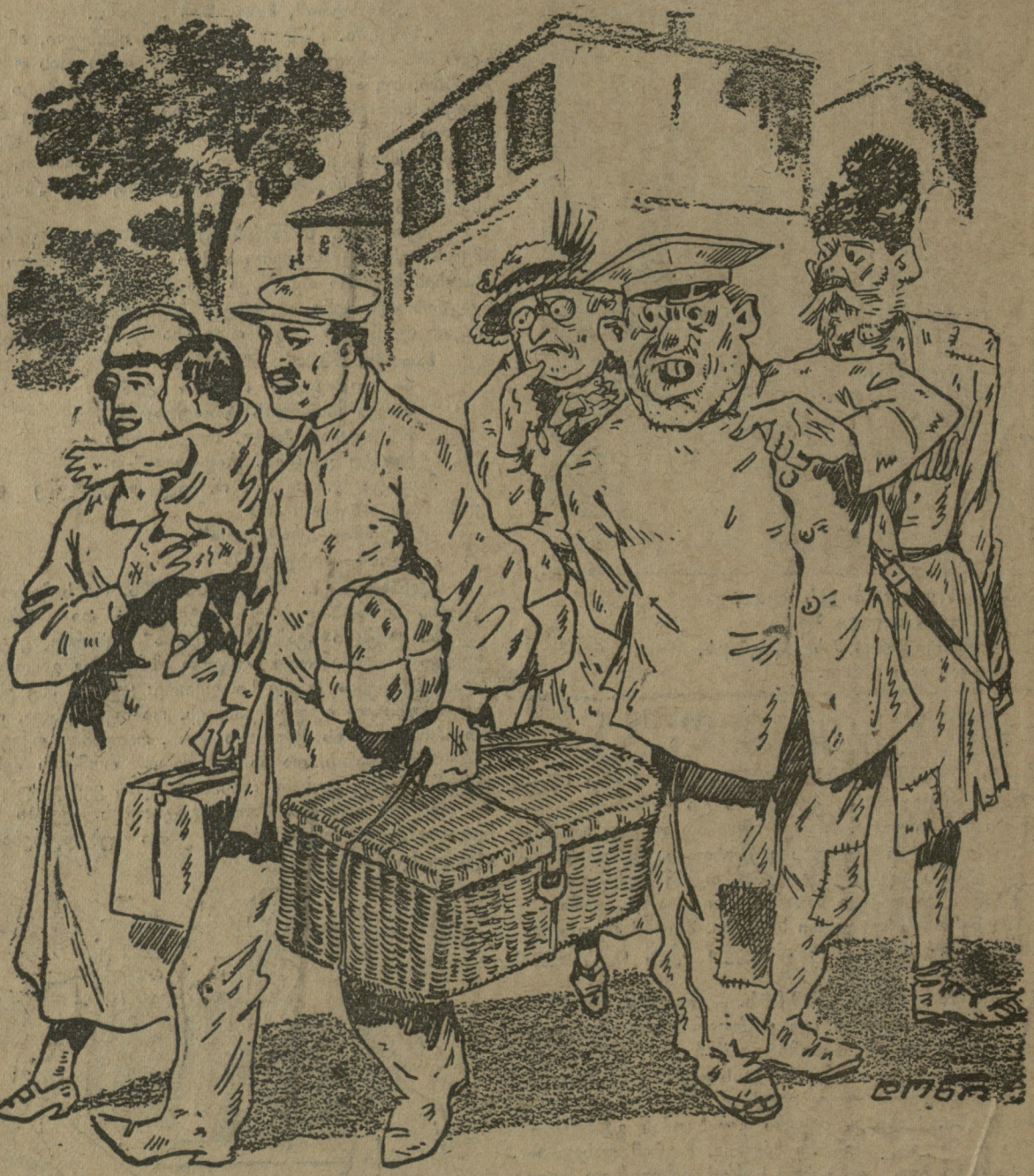

— ჟაი დედასა, რა დრო დადგა! ესენი მიდიან აგარაკზე, და ჩვენ ვი—ამ სიცხეში უნდა დავიხრჩოთ.

ახალი „თაო ჩემო“

რა უბრალოთ მოვიპარსე წვერია,
ულვაშებიც აღარა მაქვს ღერია.
ქუჩა ქუჩა უპორტფელოთ ვმღერია;
თავო ჩემო, ბედი არ გიწერია.
ამაზე მეტს რაღას მიზამს მტერია;
ჩამომართვეს ანკეტა და სერია.
კომისიავ, შენ დაგემტვრა კერია.
თავო ჩემო, ბედი არ გიწერია.
ამას იქით ჩემი ჯიბე მკვდარია,
ცოლმა ხელათ ჩამიკეტა კარია.
რომ გამცოცხეს იმან სულ გადარია,
და ოჯახი დომხალივით არია.
ჩანგო ჩემო, დარდისაგან ჭღერია,
ატუზული ბირჟის წინა ვმღერია.
ვზომოთ ქუჩა, აწი ვყლაპოთ მტვერია.
ოჰ, მუშებო თქვენ დაგემტვრათ კერია.

ვ. როინიშვილი.

პოლიგრაფ-ტრესტის მე-5 სტამბა, კამოს ქ. 68.